

NUORTEN TUTKIJOIDEN
ASiantuntijuus
Journalistisessa mediassa ja
Kuntien valmistelutyössä

Näkökulmia tutkimustiedon
hyödyntämiseen ja sen kehittämiseen

NUORTEN TIEDEAKATEMIA

Selvityksen tekijä: Tommi Kärkkäinen

Julkaisija: Nuorten Tiedeakatemia, 2026

ISBN: 978-952-69489-4-2

Taitto ja ulkoasu: Tommi Kärkkäinen

Esipuhe

Nuorten Tiedeakatemia on kysytty vuosien varrella aina silloin tällöin, voitaisiinko menestynyttä, jo 800 tutkijaa kattavaa kouluille suunnattua Tutkija tavattavissa - palveluamme avata myös muille kohderyhmille, esimerkiksi päättäjille ja toimittajille. Toisaalta 80-henkisestä jäsenistöstämme on kummunnut voimakasta tahtoa tehdä yhteiskunnallista vuorovaikuttamistyötä erityisesti päättäjien suuntaan. Kiireisessä uravaiheessa jäsenillä ei ole kuitenkaan aikaa lähteä luomaan tarvittavia verkostoja tai selvittämään, mistä vaikuttamistyö ylipäättään kannattaisi aloittaa.

Nuorten Tiedeakatemia on tehnyt vaikuttavan Tutkija tavattavissa -palvelun rinnalla muuta vaikuttamistyötä pian kymmenvuotisen olemassaolonsa aikana pistemäisesti. Jäsenistö on kommentoinut erityisesti tiedepolitiikkaan liittyviä aloitteita, tentannut EU-vaaliehdokkaita julkisessa vaalitentissä ja koonnut monitieteisellä tutkijaryhmällä kannantoton luovutettavaksi ympäristö- ja ilmastoministerille. Vaikuttamisen tavat ovat olleet sekä reaktiivisia että proaktiivisia, mutta tarvetta on ollut kehittää myös jatkuvia ja systemaattisempia vaikuttamisen muotoja organisaationa, tai rakenteita yksittäisten tutkijoiden vaikuttamistyön helpottamiseksi.

Sen sijaan, että olisimme vain avanneet uuden palvelun uusille kohderyhmille, halusimme lähteä selvittämään tarkemmin, missä olisi erityisesti potentiaalia sekä Nuorten Tiedeakatemiaan että yleisemmin nuorten tutkijoiden näkökulmasta.

Toteutimme syksyllä 2025 Tutkija tavattavissa -verkostolle ja Nuorten Tiedeakatemiaan jäsenistölle suunnatun kyselyn, jossa kartoitettiin tutkijoiden halukkuutta olla mukana päättäjille, toimittajille tai muille sidosryhmille suunnatussa palvelussa tai muussa tiedon välittämisen mallissa, mikäli sellainen perustetaan. Lisäksi kysyimme yleisemmin ajatuksista vaikuttamistyöhön liittyen.

211 vastaajasta 209 ilmoitti olevansa varmasti tai mahdollisesti kiinnostunut joko päättäjille tai medialle suunnatusta palvelusta tai molemmista. Avoimissa vastauksissa korostui halu yhteiskunnalliseen vuorovaikutustyöhön mutta myös pohdinnat siitä, mihin aika riittää. Yksi vastaajista kiteytti:

Mielestäni idea on erinomainen. Vuoden sisään erään ministeriön ja valtamedian edustajien kanssa yhteisissä tilaisuuksissa käytyjen keskusteluiden perusteella, tällaiselle on kysyntää kaikkien osapuolten näkökulmasta. Pidän ajatuksesta, että (tutkimuskokemukseltaan, ei iältään) nuoria tutkijoita osallistettaisiin tällä tavoin vaikuttamiseen yhdessä. Nuoren tutkijan on välillä vaikea saada ääntään kuuluviin tai löytää sille keinoja. Samalla median edustajat ja päättäjät tuskailevat, miten saisivat tutkittua tietoa selkokielellisesti ja luotettavasti itselleen. Pidän myös tärkeänä kertoa tutkimuksen tekemisestä ja sen periaatteista yli tutkijakentän. Joukossa myös keinojen keksiminen on monesti rikkaampaa. Yhteisissä mahdollisissa koulutustilaisuuksissa toivottavasti olisi varattuna aikaa myös keskustelulle ja verkostoitumiselle, ei siis pelkkää luentoa.

Lisäksi tilasimme selvityksen Tommi Kärkkäiseltä, joka paitsi tutkii tutkimuksen ja päätöksenteon vuorovaikutuksen reunaehtoja tekeillä olevassa väitöskirjassaan, on myös työskennellyt asiantuntijana Suomalaisen Tiedeakatemiaan Tiede- ja päätöksenteko -tiimissä.

Valmis selvitys vahvistaa useita ennako-oletuksiamme ja tuo lisäksi esiin uusia näkökulmia ja innovatiivisia ideoita vuorovaikutustyön tekemiseksi. Uusien rakenteiden ja toimintatapojen kehittämiseen tarvitaan aikaa ja resursseja, mutta hihat on helpompi kääriä selvitystyön tuottaman tiedon pohjalta.

Helsingissä 11.3.2026

Riikka Hiltunen,

Nuorten Tiedeakatemian tiedesihteeri

SISÄLLYS

1. Johdanto.....	2
2. Haastatteluaineisto ja analyysi.....	6
3. Tulokset: journalistinen media.....	9
3.1 Yleisiä huomioita tutkimuksen ja journalistisen median suhteista	9
3.1.1 Tutkimustiedon asema ja hyödyntämisen tavat journalistisessa mediassa	9
3.1.2 Tutkijoiden roolit eri mediaformaateissa ja juttumuodoissa.....	10
3.1.3 Tutkijoiden ja toimittajien vuorovaikutuksen piirteet ja kehittäminen	12
3.2 Nuorten tutkijoiden potentiaali journalistiselle medialle.....	17
3.3 Tutkijoiden yhteiskuntavastuu ja puutteellinen tukeminen julkiseen keskusteluun osallistumisessa	19
Vinkkejä nuorille tutkijoille toimittajien kanssa toimimiseen.....	21
4. Tulokset: kunnat.....	24
4.1 Yleisiä huomioita tutkimuksen ja kuntien päätöksenteon ja valmistelun suhteista.....	24
4.1.1 Tutkimustiedon asema ja hyödyntämisen tavat kunnissa	24
4.1.2 Tutkimustiedon hyödyntämisen reunaehdot kunnissa: resurssit, politiikka, asenteet, ajatusmallit..	26
4.1.3 Tutkimustiedon hankkiminen kunnissa ja viranhaltijoiden vuorovaikutus tutkijoiden kanssa	28
4.1.4 Tutkijoiden ja kuntien vuorovaikutuksen kehittäminen	31
4.2 Nuorten tutkijoiden potentiaali kuntien valmistelulle ja päätöksenteolle	34
Vinkkejä nuorille tutkijoille kuntien kanssa toimimiseen	36
5. Yhteenveto: yhtymäkohtia ja eroja tutkimuksen hyödyntämisessä kunnissa ja journalistisessa mediassa.....	39
6. Johtopäätökset.....	42
6.1 Nuorten tutkijoiden potentiaalista kohti uusia kokeiluja.....	42
6.2 Malleja nuorten tutkijoiden yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen tukemiseen ja kehittämiseen	43
Lähteet	47

1. JOHDANTO

Nuoret tutkijat rakentavat uraansa kontekstissa, jossa tutkimuksen yhteiskunnallista merkitystä haastetaan ja pyritään vahvistamaan. Tutkimustieto näyttäytyy organisaatioiden johtamisessa tehostamisen ja päätöksenteon työkaluna ja tiedepolitiikassa keskeisenä resurssina, jolla voidaan vauhdittaa talouskasvua, auttaa yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemisessa ja edistää kansalaisten hyvinvointia ja sivistystä (Nowotny, Scott & Gibbons 2003; Hautamäki & Ståhle 2012; Alastalo, Kunelius & Muhonen 2014; Kivistö ym. 2022). Toisaalta taas tutkimukseen tehtävien julkisten investointien tuottamaa vastinetta epäillään ja halutaan suunnata uudella tavalla. Tutkimusta pidetään arvokkaana, mutta ohjaamista vaativana instituutiona, jonka myötävaikutuksia on tärkeä arvioida, edistää ja suunnata.

Tutkimusorganisaatioilla, kuten yliopistoilla, on ollut pitkän historiansa aikana merkittävä asema yhteiskunnan toiminnan kehittämässä ja tukemisessa (Lampinen 1992; Tirronen 2020). Viimeaikaiset poliittiset painotukset ovat kuitenkin siirtäneet tätä kehitystehtävää lähemmäs tutkimusorganisaatioiden ydintoimintoja ja tutkijoiden arkea (esim. Pinheiro, Langa & Paustis 2015; Muhonen, Benneworth & Olmos-Penuela 2020). Esimerkiksi 2000-luvun aikana tapahtuneessa yliopistolain uudistuksessa yliopistojen tehtäviin kirjattiin erikseen velvoite vuorovaikutuksesta yhteiskunnan kanssa ja tutkimustulosten yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistämisestä (Yliopistolaki 558/2009). Samalla tutkimusta tuottavien organisaatioiden rakenteet, käytännöt ja resurssit ovat joutuneet paineen alle, eivätkä ole täysin pystyneet vastaamaan uudenlaisiin vaikuttavuuden vaateisiin ja tiedon kasvaneeseen kysyntään (vrt. de Jong & Balaban 2022; Halme 2025). Tutkijat ovat kokeneet organisaationsa tarjoaman tuen paikoin riittämättömäksi ja kaivanneet parempaa ymmärrystä vaikuttavuuden edistämisen mahdollisuuksista (de Jong ym. 2016; Muhonen ym. 2025). Tilanne on haastava niin urallaan pidemmällä kuin varhaisemmassakin vaiheessa oleville tutkijoille. Rahoittajat vaativat näkemystä ja sitoutumista yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen, kun yliopistojen ja tutkimusmaailman rakenteet pyörivät tehokkaan julkaisemisen ympärillä. Yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen liittyviä saavutuksia, tuotoksia tai aktiviteetteja ei esimerkiksi oteta julkaisujen tavoin huomioon tutkijoiden rekrytointitilanteissa (esim. Halme 2025).

Viime aikoina tutkimuksen yhteiskunnallisesta merkityksestä keskusteltaessa on pyritty nostamaan esiin myös muiden kuin tutkijoiden ja tutkimusorganisaatioiden rooleja ja vastuita. Ensinnäkin tutkimusta hyödyntävien sidosryhmien, kuten päätöksentekijöiden, viranhaltijoiden ja toimittajien kapasiteetit (ymmärrys, osaaminen, verkostot) ja organisatoriset toimintaympäristöt (esim. resurssit, toimintalogiikka) vaikuttavat tutkimustiedon hankkimiseen, tulkitsemiseen ja soveltamiseen (Albaek 2011; Ashwell 2014; Newman, Cherney & Head 2017; Wihbey 2017; Salovaara, Leinonen & Silén 2021; Kärkkäinen 2025). Erytisesti nämä tekijät on yhdistetty siihen, millä tavoin tutkimustietoa hankitaan, miten tyypillistä tutkimuksen hyödyntäminen on ja miten vuorovaikutus tutkijoiden kanssa sujuu. Lisäksi tutkimuksen hyödyntämisen tapa riippuu hyödyntäjän intresseistä ja tarpeista. Instrumentaalissa hyödyntämisessä tietoa käytetään suoraan käytännön tarpeeseen, käsitteellisessä hyödyntämisessä tiedon avulla muodostetaan uutta

ymmärrystä maailman ilmiöistä, ja symbolisessa hyödyntämisessä tieto on strateginen resurssi esimerkiksi oman agendan tai näkemyksen pönkittämisessä (Weiss 1979; Amara, Ouimet & Landry 2004). Toiseksi kyse on organisaatioiden välisistä ja järjestelmätason tekijöistä, kuten vuorovaikutuksen kulttuurista, kannusteista ja tiedon välittämisen toimintamalleista (Reich & Godler 2014; Kauppinen 2014; Niemi & Pitkänen 2017; Edler, Karaulova & Barker 2022). Kokonaisuudessaan esimerkiksi tutkijoiden ja päätöksentekijöiden vuorovaikutusta haastaa käytäntöjen vaihtuminen ja epäjatkuvuus, vähäiset ajalliset resurssit, verkostojen ja muun kapasiteetin epätasainen jakautuminen ja toimijoiden välisen koordinaation puute (Oliver & Boaz 2019; Migone, Howlett & Howlett 2024; Bhatia ym. 2025; Lammensalo ym. 2025; Raymaekers ym. 2026).

Vastauksena uusiin painotuksiin ja haasteisiin tutkimusorganisaatioiden ja tutkimuksen sidosryhmien vuorovaikutusta on kehitetty Suomessa ja maailmalla (Pohl ym. 2010; Kalliomäki, Ruoppila & Airaksinen 2021; Perkmann ym. 2021; Oliver ym. 2022; Bhatia ym. 2025). Kehittämisen keskeisiä kohteita ovat olleet vuorovaikutuksen tarvelähtöisyys, oikea-aikaisuus, iteratiivisuus ja osallistujien monimuotoisuus. Näihin panostamalla tutkimustiedon välittämisestä on pyritty tekemään sujuvaa ja vastuullista sekä tiedosta relevanttia ja luotettavaa sidosryhmille. Myös tarvetta kapasiteettien vahvistamiselle on korostettu. Käytännössä kehittäminen on johtanut erityisesti yhteiskehittämisen ja muiden läheiseen yhteistyöhön perustuvien toimintamallien lisääntymiseen (Oliver, Kothari & Mays 2019; Mäkinen-Rostedt ym. 2023; Wagner ym. 2023). Myös tiedevälittämisen käytännöt ovat yleistyneet viime vuosina. Tiedevälittämisessä pyrkimyksenä on kehittää erilaisilla järjestelyillä tutkijoiden ja sidosryhmien sujuvaa vuorovaikutusta ja lisätä tiedon hyödyntämistä yhteiskunnassa (Meyer 2010; Juhola ym. 2024). Tähän työhön erikoistuneiden asiantuntijoiden, tiedevälittäjien, työnkuvaan kuuluu tutkimustiedon koostamista ja yleistajuistamista, tutkijoiden ja sidosryhmien kouluttamista, dialogien järjestämistä ja fasilitointia sekä erilaista suhdetyötä. Suomessa tiedevälittämiseen panostavia toimijoita ovat esimerkiksi STN-hankkeet, Ympäristötiedon foorumi, Puistokatu 4, kaupunkipolitiikan arviointineuvosto, erilaiset tiedepaneelit ja Kaskas-media.

Tiedeakatemit ovat tukeneet tutkimustiedon yhteiskunnallista vaikuttavuutta jo pitkään, erityisesti päätöksentekoon suuntautuvan tiedonvälityksen osalta (Lentsch 2010; OECD 2015). Esimerkiksi Suomalainen Tiedeakatemia on viime vuosina panostanut tiedevälittämisensä kehittämiseen. Myös Nuorten Tiedeakatemia on tehnyt aiemmin selvityksen nuorten tutkijoiden asiantuntijuuden välittämisestä poliittiseen päätöksentekoon (Nuorten Tiedeakatemia 2020). Selvityksessä kuvataan, kuinka monet Euroopan nuorten tiedeakatemit panostavat jo raporttien julkaisemiseen osana toimintaansa. Selvityksessä eritellään myös joukko vastavuoroisempaan ja pidempiaikaiseen vuorovaikutukseen perustuvia käytäntöjä. Selvityksessä suositellaan, että Suomessa panostettaisiin tiedon yksisuuntaisen välityksen sijaan vuorovaikutuksellisuuteen ja tuettaisiin nuoria tutkijoita, jotta he pystyisivät myös toimimaan akateemiseen maailmaan kohdistuvien odotusten mukaisesti. Lisäksi selvitys alleviivaa, että nuorten tutkijoiden osallisuuden lisääminen auttaa purkamaan vallan ja kompetenssien keskittymistä vain harvoille ja kokeneille tutkijoille.

Tämä selvitys on jatkumoa Nuorten Tiedeakatemia aiemmalle raportille. Lisäksi selvityksen taustalla on Nuorten Tiedeakatemia Tutkija tavattavissa -palvelu, joka on kysyntäperustainen malli tiedekasvatukseen. Palveluun kuuluu yli 800 tutkijan pooli, josta Nuorten Tiedeakatemia tiedekasvatuskoordinaattori ehdottaa opettajan yhteydenoton perusteella sopivaa tutkijaa etävierailulle koulun oppitunnille. Palvelu on ollut laajalti käytössä Suomen eri koulutusasteilla. Esimerkiksi jo yli 70 % Suomen lukioista on hyödyntänyt Tutkija tavattavissa -palvelua. Palvelun onnistumisten seurauksena Nuorten Tiedeakatemia halusi selvittää, voisiko se kehittää vaikuttavuustoimintaansa myös muilla osa-alueilla ja miltä osin Tutkija tavattavissa -palvelun ajatukset ovat sovellettavissa muiden sidosryhmien tarpeisiin.

SELVITYKSEN TAVOITTEET

- 1) Tunnistaa sellaisia aukkoja tutkimustiedon hyödyntämisessä journalistisessa mediassa ja kuntien valmistelussa ja päätöksenteossa, johon Nuorten Tiedeakatemia voisi vastata toiminnallaan
- 2) Esittää kerätyn tiedon pohjalta uudenlaisia ehdotuksia toimintamalleista, joilla nuorten tutkijoiden asiantuntijuuden välittymistä edellä mainittuihin konteksteihin voidaan tukea

Nuorten Tiedeakatemia ja selvityksen tekijä valitsivat yhteistyössä selvityksen kohteena olevat tutkimuksen sidosryhmät: toimittajat ja kuntien viranhaltijat ja päätöksentekijät.

Valintaan vaikuttivat Nuorten Tiedeakatemia asiantuntijoiden toiveet (laaja selvitys useammalta sidosryhmältä) sekä selvityksen tekijän alustavat keskustelut sidosryhmien kanssa (nuorten tutkijoiden potentiaaliin keskittyvät pilottihaastattelut). Lähtökohtana oli lisätä tietoa uusista alueista, joille Nuorten Tiedeakatemia voisi laajentaa toimintaansa ja kohdistaa kiinnostavia kokeiluja. Nuorilla tutkijoilla viitataan selvityksessä tutkijoihin, jotka työskentelevät väitöksen jälkeisillä akateemisen uran portailla esimerkiksi postdoc-tutkijoina (tutkijatohtorit). Nuorten Tiedeakatemia toiminta keskittyy monilta osin juuri varhaisen uravaiheen tutkijoihin, vaikka Tutkija tavattavissa -verkostoon kuuluu myös tohtorikoulutettavia ja jo pidemmälle urallaan edenneitä tutkijoita.

Selvityksessä päätettiin keskittyä tiedon hyödyntämisen aukkojen ja niihin vastaavien uusien toimintamallien ohella myös muihin tutkimustiedon hyödyntämisen teemoihin.

Toimeksiannossa mainittujen aukkojen hahmottaminen vaatii esimerkiksi laajemmin ymmärrystä tutkimustiedon merkityksestä valituille sidosryhmille ja käsitystä sidosryhmien tavoista hyödyntää tietoa. Laadittaessa ehdotuksia uusista toimintamalleista on myös hyödyllistä kerätä tietoa sidosryhmien realiteeteista sekä tutkijoiden kokemista onnistumisista vuorovaikutustilanteissa.

Selvitys perustuu tutkijoiden, toimittajien ja kuntien viranhaltijoiden haastatteluihin.

Sisältö on suunnattu kaikille tutkimuksen hyödyntämisen ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen teemoista kiinnostuneille. Selvitys *ei ole* vetoamus, jotta kaikki nuoret

tutkijat panostaisivat jatkossa toimittajien ja kunnan viranhaltijoiden kanssa toimimiseen. Selvitys tarjoaa joukon näkökulmia, jotka tukevat tutkijoiden ja tutkimuksen sidosryhmien välisen vuorovaikutuksen ymmärtämistä ja kehittämistä. Lisäksi selvitys nostaa esiin (nuorten) tutkijoiden yhteiskunnallista merkitystä.

Selvityksen toteutti Tampereen yliopiston väitöskirjatutkija ja Suomalaisen Tiedeakatemian asiantuntija Tommi Kärkkäinen 50 % työajalla määräaikaisessa työsuhteessa Nuorten Tiedeakatemiaan. Selvitystyö alkoi elokuussa 2025 ja päättyi tammikuussa 2026. Työn viimeistely tapahtui keväällä 2026. Selvityksen tekijä kiittää Suomalaisen Tiedeakatemian Annina Ala-Outista ja Iiris Koivulehtoa sisällön kommentoinnista sekä kahta selvityksen aihepiiriin perehtynyttä tutkijaa kehitys- ja korjausehdotusten antamisesta.

2. HAASTATTELUAINEISTO JA ANALYYSI

Selvityksen aineisto kerättiin haastattelemalla monipuolisesti tutkijoita, toimittajia ja kuntien viranhaltijoita (n = 40). Haastattelukutsun yhteydessä haastateltaville lähetettiin selvityksen taustan, tavoitteiden ja tietosuojakäytänteiden kuvaus. Haastattelut toteutettiin, nauhoitettiin ja litteroitiin pääosin etänä Microsoft Teams -ohjelmalla. Osa haastatteluista tehtiin paikan päällä erillisen tallentimen kanssa. Haastattelut kestivät 60–90 minuuttia. Suurin osa haastatteluista toteutettiin suomeksi, muutama englanniksi.

Haastatteluilla pyrittiin koostamaan monimuotoinen aineisto tutkimuksen hyödyntämisen teemoista sekä tutkimuksen sidosryhmien kanssa toimimisesta. Tietoa haastateltavista etsittiin eri organisaatioiden sivuilta. Myös haastateltavat ja selvityksen tekijän kollegat ehdottivat sopivia henkilöitä. Haastateltavien valinnassa oli keskeistä, onko esimerkiksi tutkijalla kokemusta kuntien tai toimittajien kanssa toimimisesta tai liittyykö toimittajan tai kunnan viranhaltijan työnkuvaan todennäköisesti tutkimuksen hyödyntämistä. Valinnassa kiinnitettiin huomiota myös siihen, että aineisto sisältää näkemyksiä ja kokemuksia eri uravaiheen tutkijoilta, erilaisissa toimituksissa työskenteleviltä toimittajilta ja eri kokoisissa kunnissa tutkimuksen parissa ja korkeakoulujen kanssa työskenteleviltä henkilöiltä. Tulosten tulkinnessa on siis hyvä muistaa, että haastateltavat ovat valikoitu joukko.

Haastattelut ovat tiivistettynä alla olevassa taulukossa (Taulukko 1). Haastattelut jakautuvat kolmeen temaattiseen kokonaisuuteen. Suurimassa osassa käsiteltiin joko median kontekstia (19 haastattelua) tai kuntien kontekstia (17 haastattelua). Neljässä haastattelussa teemana oli yleisemmin tutkimuksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus/merkitys. Näissä käsiteltiin tutkimustiedon roolia yhteiskunnassa, tiedevälittämistä tai valmisteluun ja päätöksentekoon vaikuttamista muualla kuin kunnissa.

Taulukko 1. Haastattelut jaoteltuna haastateltavan toimenkuvan ja keskustelun aiheen mukaan

	Media	Kunnat	Yleisempi vaikuttavuus	Yhteensä
Tutkija	6	6	1	13
Viranhaltija	0	8	0	8
Toimittaja	12	0	0	12
Välittäjätaho	0	1	3	4
Muu	1	2	0	3
Yhteensä	19	17	4	40

Tutkijoita haastateltiin yhteensä 13. Osa tutkijoista oli postdoc-uravaiheessa, osa taas oli myöhemmän uravaiheen tutkijoita, kuten professoreita. Tutkijoita haastateltiin kuusi niin median kuin kunnan kontekstista. Yhden tutkijan haastattelu koski yleisempää vaikuttavuutta: osallistumista päätöksenteon tukemiseen tähtäävän organisaation toimintaan. Pääosa tutkijoista työskenteli yliopistoissa, pienempi osa valtion tutkimuslaitoksissa.

Toimittajia haastateltiin yhteensä 12 ja tämän lisäksi haastateltiin yhtä henkilöä toimittajien työhön liittyvästä järjestöstä. Toimittajia osallistui erilaisista suurista ja pienemmistä mediataloista. Joistain mediataloista tai toimituksista haastateltiin useampaa toimittajaa. Osalla toimittajista oli pitkä ura takana, kun toiset taas olivat työskennelleet vain joitakin vuosia toimittajana. Haastatteluihin osallistui muun muassa tiedetoimittajia, feature-toimittajia, uutistoimittajia, radiotoimittajia ja päätoimittajia.

Kuntien viranhaltijoita haastateltiin yhteensä kahdeksan, jokainen viranhaltijoista oli eri kunnasta. Viranhaltijalla viitataan tässä selvityksessä kuntien asiantuntijoihin, kehittämisestä vastaaviin tahoihin ja henkilöihin, jotka osallistuvat kunnassa tehtävään valmistelutyöhön. Lisäksi haastateltiin yhtä kuntiin erikoistunutta välittäjätahoa ja kahta muuta kuntaan liittyvää henkilöä (kuntiin liittyvän järjestön edustaja ja kunnallisvaltuutettu).¹ Kuntien osalta haastattelut keskittyivät pääosin suuriin ja keskisuuriin kuntiin, vain yksi kunta oli pieni (alle 20 000 asukkaan kunta). Haastattelujen aikaan kunnissa olivat käynnissä uuden valtuustokauden prosessit, kuten kuntastrategian muodostaminen, mikä hankaloitti haastateltavien löytämistä. Edellä mainittujen tahojen lisäksi haastateltiin tutkijoiden yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen tukemiseen erikoistunutta toimijaa, tiedevälittämisen asiantuntijaa ja kansainvälisen organisaation tiedenevonnasta vastaavaa tahoa.

Haastattelut olivat puolistrukturoituja ja jokaiselle ”haastatteluryhmälle” laadittiin omat kysymykset. Yleisesti journalistisen median ja kuntien kysymykset koskivat tutkimustiedon merkitystä näille sidosryhmille, tutkimustiedon hyödyntämistä haastateltavan työssä ja tutkimustiedon hankkimisen käytäntöjä. Lisäksi kysymykset käsittelivät onnistumisia, haasteita ja kehittämiskohteita vuorovaikutuksessa tutkijoiden kanssa sekä nuorten tutkijoiden potentiaalia ja tulevaisuuden kokeiluita nuorten tutkijoiden osallistumisen edistämiseksi. Tutkijoiden osalta keskityttiin kokemuksiin kuntien ja toimittajien kanssa toimimisesta (esim. vuorovaikutuksen piirteet, onnistumiset ja haasteet). Tutkijoiden kanssa keskusteltiin myös nuorten tutkijoiden tarjoamasta lisäarvosta yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen kentälle, vuorovaikutuksen opeista ja nuorten tutkijoiden tukemisesta. Yleisempää vaikuttavuutta käsittelevissä haastatteluissa laajennettiin fokusta oppeihin, joita tutkijoilla tai välittäjätahoilla oli tarjota tutkimuksen vaikuttavuuden edistämiseksi.

Aineisto analysoitiin sisällönanalyysillä. Haastattelujen litteraatioiden tulkinnessa keskityttiin toimeksiannon kannalta keskeisiin aiheisiin. Läpi analyysin fokus oli erityisesti tutkimustiedon hyödyntämisen käytäntöjen ja reunaehtojen ymmärtämisessä, tutkijoiden kanssa tapahtuvan vuorovaikutuksen muotojen ja haasteiden hahmottamisessa sekä nuorten tutkijoiden asiantuntijuuden arvon jäsentämisessä. Haastateltavien näkemyksistä löytyi myös useita vinkkejä nuorille tutkijoille, joten ne nostettiin omaksi osa-alueekseen tuloksissa. Raportin lopussa olevat ehdotukset mahdollisista malleista, joilla nuorten tutkijoiden yhteiskunnallista osallistumista voidaan tukea, perustuvat haastatteluaineiston lisäksi selvityksen tekijän omaan asiantuntemukseen ja näkemykseen.

¹ Haastateltavien anonymiteetin parantamiseksi kuntiin tai journalistiseen mediaan liittyvän järjestön edustajan haastattelusta tehtyjä nostoja ei olla eritelty erillisellä tittelillä.

Selvityksen tulokset ovat tulkintoja yksittäisten henkilöiden käsityksistä. Tulokset eivät ole sellaisenaan yleistettävissä mihinkään yksittäiseen ”populaatioon”. Kuntien, tutkimuksen ja journalistisen median kentät ovat hyvin monimuotoiset. Saman kentänkin sisällä yksilöiden ja organisaatioiden välillä on merkittävää vaihtelua esimerkiksi toiminta- ja ajattelumalleissa. Tuloksia on hyvä hahmottaa näkökulmina tutkijoiden yhteiskunnallisen merkityksen ja vuorovaikutuksen ymmärtämiseen.

3. TULOKSET: JOURNALISTINEN MEDIA

3.1 Yleisiä huomioita tutkimuksen ja journalistisen median suhteista

3.1.1 Tutkimustiedon asema ja hyödyntämisen tavat journalistisessa mediassa

Journalistinen media muodostuu monimuotoisesta joukosta toimittajia, toimituksia, juttumuotoja ja mediaformaatteja. Tästä syystä myös tutkimustiedon hyödyntämisessä on mediassa merkittävää vaihtelua. Esimerkiksi nopeatempoisen uutistoimituksen ja hitaamman feature-toimituksen aikataulujen ja tavoitteiden erot vaikuttavat siihen, millainen asema tutkimustiedolla on jutuissa. Toimittajat myös huomauttavat, kuinka nykyään talouden logiikka vaikuttaa journalismiin eri tavoin kuin ennen. Medioiden välinen kilpailu on kiristynyt ja toimittajat pyrkivät tekemään mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti lukijoita kiinnostavia juttuja. Samalla jutut kilpailevat sosiaalisen median informaation kanssa. Eräs suuremman median toimittaja kuvasi, että heillä tutkijoiden haastatteleminen motivaatioon vaikuttaa vahvasti se, onko jokin media jo hyödyntänyt tutkijaa jutussaan vai voiko tutkijalta saada omalle toimitukselle ensihaastattelun.

Toimittaja 7:

-- me tehdään aika vähän juttuja, että ne mitä tehdään niin pyritään siihen, että ne olisi paljon luettuja ja syvällisiä ja semmoisia juttuja, joita ei saa muualta. Koska meidän pitää maksullisena mediana miettiä koko ajan myös tätä, että mitä tarjotaan. -- kyllä on merkitystä esimerkiksi [median nimi] näkökulmasta, että mun täytyy joka kerta miettiä, kun oon tutkijoiden kanssa tekemisissä, että ollaanko me eka joka sen kanssa puhuu tai jolle hän vaan puhuu --

Toimittajilla on harvoin mahdollisuuksia tai tarvetta perehtyä alkuperäisiin tutkimuslähteisiin, tietoa hankitaankin pääasiassa muilla tavoin. Aikapaine on toimittajien työtä määrittävä tekijä, vaikka juttumuodosta riippuen esimerkiksi kirjoittamisen aikatauluissa on vaihtelua puolesta päivästä kuukausiin. Suorat yhteydenotot ja keskustelut tutkijoiden kanssa ovat toimittajien työssä tyypillinen ja tehokas keino hankkia tutkimustietoa. Usein ymmärrys tutkimuksista karttuu myös muiden ilmiöitä käsittelevien juttujen kautta. Eräs feature-toimituksessa työskentelevä eli pidempään juttumuotoon erikoistunut toimittaja kertoi perehtyvänsä eritoten isojen kansainvälisten medioiden, kuten *New York Timesin* ja *The Guardianin* juttuihin. Toimittajien työn piirteet kuitenkin vaihtelevat ja jotkut tiedetoimittajat ja feature-toimittajat lukevat tutkimusartikkeleita, tutkimusta popularisoivia kausijulkaisuja tai kokoomateoksia ilmiöpohjaisia juttujaan varten. Ymmärrystä saa myös tutkimus- ja mediatiedotteista, vaikka toimittajat huomauttavat, että niitä on ajoittain haastava tulkita tai ne hukkuvat informaatiotulvaan.

Toimittajien ja tutkijoiden suhde on paikoin tarpeettoman jännitteinen. Tutkijoilla on mediaan negatiivisia mielle yhtymiä median käytäntöjen, kuten klikkiotsikoiden tai

skandaalihakuisuuden, vuoksi tai koska tutkijat ovat kokeneet viestinsä muuttuneen liikaa juttuprosessissa. Toimittajilla on puolestaan kokemuksia tutkijoista, joiden on haastava ilmaista tietämystään yleistajuisesti tai ymmärtää, että toimittajien yleisö on eri kuin akateemisessa kirjoittamisessa. Jännitteiden helpottamiseen liittyen useammassa haastattelussa tuli ilmi, että yksittäisten tapausten ei tulisi antaa määritellä suhdetta laajoihin instituutioihin, joihin mahtuu hyvin monipuolisesti erilaisia henkilöitä ja toimintatapoja. Haastatellut tutkijat ja toimittajat kertoivatkin poikkeuksetta arvostavansa toistensa työtä ja asiantuntijuutta.

Toimittaja 2:

-- jos nuorella tutkijalla on ollut vaikka yksi haastattelu lehdistön kanssa ja siitä on jäänyt jostain syystä huono fiilis niin ei kannata vetää johtopäätöstä, että tätä ei enää ikinä. Kannattaa antaa uusia mahdollisuuksia ja huomata, että ei media, niin kuin ei tutkimuskaan, ole mikään homogeeninen kenttä.

Tutkija 6:

Niitä on ollut erilaisia esimerkkejä, mutta ainakin jossain mä muistan ajatelleeni niistä, että no olipas tää nyt hienosti tehty juttu ja mun lauseet sopii just tohon kontekstiin -- että enpä olisi itse saanut tästä tällaista.

Tutkimustieto informoi, inspiroi ja validoi toimittajien tekemää työtä. Eräs pitkän uran tehnyt toimittaja eritteli tutkimuksen merkitystä journalistisessa mediassa neljään osa-alueeseen: i) tutkimustieto tarjoaa luotettavaa ja kiinnostavaa sisältöä juttuihin, ii) tutkimustiedosta saa uusia juttuideoita, iii) tutkimustieto tuo uskottavuutta juttuihin ja vahvistaa toimittajan näkemystä jutun merkityksellisyydestä, ja iv) tutkijat toimivat yhteistyökumppaneina esimerkiksi hankkeissa tai kyselydatan keräämisessä.

3.1.2 Tutkijoiden roolit eri mediaformaateissa ja juttumuodoissa

Uutistoimittajat kaipaavat tutkijoilta nopeita ja ytimekkäitä kommentteja. Uutinen käsittelee tyypillisesti tiiviisti ajankohtaista aihetta tai tapahtumaa, jolloin tutkijan roolina on tuoda yksi ääni tai uusi näkökulma juttuun mukaan. Tavoitteena on tehokas tiedon välitys ja esimerkiksi tapahtuman merkityksellistäminen, eikä niinkään asioiden syvällinen käsittely. Joissain tapauksissa tutkimus saattaa olla keskeisemmässä roolissa, jos toimittaja esimerkiksi kiinnostuu lehdistötiedotteen tai tutkijan vinkin kautta viimeaikaisesta tutkimuksesta ja rakentaa siitä uutisjutun. Laajassa mittakaavassa tämä on kuitenkin harvinaisempaa. Toimittajat kuvasivat, että aikaskaala uutisjutun kirjoittamiseen vaihtelee aamupäivästä yhteen työpäivään. Usein uutistoimittajat ehtivät soittaa tutkijalle kerran tai pari ja jos tutkija ei vastaa, hän jää jutun ulkopuolelle.

Tutkija 1:

Uutistoimittajalla se mikä on ratkaisevaa on tavallaan just nopeus ja vauhti millä asioita tehdään. Siihen liittyy se, että on saatavilla ja se on merkittävää. Mä oon sellanen ihminen, joka on yleensä hyvin saatavilla, joten siitä varmaan toimittajat tykkää.

Toimittaja 10:

Uutinen tehdään päivässä eli sitä ei tarvitse tunnin päästä tuutata ulos, koska niistä tiedeuutisista ei ole niin kovaa kilpailua. Toki jos tulee joku valmis STN-tiedote jostain tutkimuksesta, joka menee kaikille niin se nyt kannattaa julkaista, jos se on todella kiinnostava -- Semmoinen yleisempi on, että aloitetaan aamulla ja sitten se on iltapäivällä valmis, jos siitä ei kauheasti ole kilpailua.

Syventävään, pidempään juttumuotoon keskittyville toimittajille tutkijat ovat keskeinen tietolähde. Tavoitteena jutuissa on monesti avata ja selittää ilmiöitä syvällisesti eri näkökulmista. Tutkimus auttaa kuvaamaan ilmiöiden moniulotteisuutta, selittämään käsiteltävää aihetta ja tuomaan juttuihin yhteiskunnallista kontekstia ja historiaa. Niin feature-toimittajat kuin tiedetoimittajat kuvasivat, että joskus tutkimus tuodaan juttuihin haastamaan jotain laajalti jaettua ajattelutapaa. Tyypillistä on, että tutkijoilta kaivataan suoraa lainausta, sillä puhekielisyyden ja henkilön mukaan ottaminen tuo jutun sisältöön eloa ja lähestyttävyyttä. Eräs syventävään juttumuotoon erikoistunut toimittaja kuvasi haastattelevansa tutkijoita lähes päivittäin. Monet toimittajat korostivat myös yhtymäpisteitä tutkimuksen ja syventävän journalismin prosessien välillä: toimittajat seuraavat keskustelua yhteiskunnallisista aiheista ja ideoivat juttuun näkökulmia, jotka eivät ole vielä esiintyneet riittävästi keskusteluissa. Aiheeseen perehdytään aiempien julkaisujen avulla ja tämän jälkeen toimittaja rajaa omat ”tutkimuskysymykset”, joihin vastaamiseen hän hankkii aineistoa. Koko prosessin taustalla vaikuttaa periaatteena toimittajan oikeus torjua painostusta ja kirjoittaa sisältöjä oman toimituksensa lähtökohdista. Lopputuloksena prosessissa syntyy esimerkiksi feature-artikkeli, jonka tarinaan tutkimustieto on sidottu muiden näkökulmien ohella. Myös osa radio-ohjelmista kuuluu tähän kategoriaan. Radio-ohjelmasta vastaava toimittaja korosti, että usein nauhoituksissa tilanne on keskusteleva ja yhdessä pohtiva, vaikka tutkija onkin asiantuntijavieras. Nauhoituksen jälkeen ohjelman leikkauksessa, samalla tavoin kuin kirjoitetussa jutussa, keskitytään siihen, että kaikkein tärkeimmät ja kiinnostavimmat huomiot saadaan selkeästi esiin. Tiedetoimittajat puolestaan usein sekä uutisoivat uusista ja merkittävistä tutkimustuloksista että kirjoittavat tutkimusperustaisia ilmiöjuttuja. Aikaskaala syventävissä ja pidemmissä jutuissa vaihtelee tyypillisesti viikosta kuukausiin.

Toimittaja 1:

-- tutkijan aivoissa on niin paljon asiaa, joka parhaimmillaan pystyy kontekstoimaan, sanallistamaan, analysoimaan ja tulkitsemaan jotain asiaa -- ikään kuin vuosien työ on tavallaan yhdessä keskustelussa mikä on meille ihana asia, koska meidän tehtävä on kuitenkin auttaa ihmisiä ymmärtämään maailmaa paremmin ja niin kun selittämään sitä heille, että miksi asiat on niin kuin on ja mitä tämä merkitsee tai mihin me ollaan menossa tai mitä näkökulmia me ollaan huomioitu tai että asiat voi olla aivan päinvastoin kun me ollaan ajateltu, niin siinä asiantuntijuus tutkijoilla on se juttu.

Toimittaja 4:

Mua innostaa journalismi siksi, että se sitoo kysymykset juuri tähän hetkeen. Mutta mä ajattelen, että jotta se on hyvä juttu niin se sisältää myös sen tutkimukseen liittyvän laajemman kontekstin tai teorian, joka vahvistaa sitä todeksi. Sitten kolmantena on subjektiivisuus, että löydänkö mä tän asian oikeasti maailmasta -- kun nämä kolme yhdistyy niin se on mun mielestä ihanaa -- sitten vielä, että siinä pystyisi yhdistämään sekä tiedon että taiteen, että se on myös kauniisti kirjoitettua, niin ah silloin on onnistunut.

Suorissa lähetyksissä tutkijalla on erityyisiä rooleja, kuten kommentoija, paneelikeskustelija tai haastateltava vieras. Live-esiintymisissä tutkimustiedon välittäminen

poikkeaa aiemmista mediaformaateista siinä, että toimittaja ei toimi tiedon tulkkina, vaan tutkija pääsee itse asettamaan viestinsä kontekstiin ja ilmaisemaan huomionsa. Suoriin lähetyksiin osallistuneet tutkijat kuvasivat, että paikoin tällaiset esiintymiset ovat hyvin lyhyitä kommenttipuheenvuoroja, vaikka niihin joutuukin usein valmistautumaan huolella. Keskusteluohjelmissa osallistujien kokoonpano vaikuttaa siihen, minkälainen rooli tutkijalla on ja miten paljon tutkijan kannattaa olla tietoinen omien viestiensä suhteesta muiden osallistujien näkemyksiin. Alla tutkija, jolla on kokemusta suorista lähetyksistä, kuvaa osallistumista keskusteluohjelmaan:

Tutkija 2:

-- puhdas asiantuntijakeskustelu, vaikka että hei tässä on kolme tutkijaa ja me tuodaan jokainen vähän eri näkökulmia. Silloin ehkä tutkija voi olla silleen mukavuusalueellaan -- No sitten voi olla jonkun intressiryhmän kanssa että, no viime aikoina on puhuttu [teeman nimi] -- Siinä täytyy olla aika selkeätä itselleen, että mikä oma sanoma on. Ehkä silleen pokkaa myös kommentoida -- Sitten ehkä se vaikein, itse ajattelen, on se, jos oot poliitikkojen kanssa keskustelemassa. -- Tommoisessa juttutyypissä tutkija kutsutaan sinne, että hei nyt joku laittaa jalat maahan ja kertoo vähän, että miten tää asia nyt ehkä on tai mitä näkökulmia tähän liittyy. Se on tutkijalle vähän vaikeaa tai asiantuntijalle, koska sen täytyy olla aika tarkka, että ei ala näyttäytyä jommankumman puolella olevana.

3.1.3 Tutkijoiden ja toimittajien vuorovaikutuksen piirteet ja kehittäminen

Toimittajat hankkivat tietoa tutkijoista pääosin kollegoilta, muista jutuista, tutkimusorganisaatioiden sivuilta ja LinkedIn-sivuilta. Erityisesti kollegoilta ja muista median jutuista tiedon hankkiminen on toimittajille nopea ja kätevä tapa saada vinkkiä tutkijoista, jotka vastaavat toimittajien yhteydenottoihin ja ovat kiinnostuneita ja kykeneviä keskustelemaan asiantuntemuksestaan yleistajuisesti. Joissain toimituksissa ylläpidetään listauksia tällaisista tutkijoista. Yliopistojen ja tutkimuslaitosten sivut puolestaan ovat käytössä, kun toimittaja hakee tarkemmalla aiheajauksella uutta sopivaa tutkijaa esimerkiksi haastatteluun. Samalla tavoin useat toimittajat kertoivat käyttäneensä Suomen Akatemian Etsi Xpertti -palvelua, jonka toiminta on lopetettu. Palvelua kuvattiin siitä näkökulmasta käteväksi, että sieltä sai Suomen laajuisesti tietoa tutkijoista. Toisaalta jotkut toimittajista huomauttivat, että palvelu oli liian hidas. Toimittajilla ei ollut tietoa Tiede ja tutkimus - palvelusta, johon on koottuna avointa tietoa tutkijoista ja tutkimusjulkaisuista, -hankkeista ja -rahoituksesta. Osa toimittajista on tutustunut tutkijoihin myös lounaiden kautta. Esimerkiksi Helsingissä toimivalla Puistokatu 4:llä on tällaista vuorovaikutusta mahdollistava toimintamalli. Tosin osa toimittajista koki, että lounaat ovat turhan epävarma keino ideointiin, erityisesti jos tutkija on tuntematon.

Toimittaja 12:

Mutta siis totta kai kun ne on tuttuja ihmisiä ja tiedät mitä sä niiltä saat, niin kyllähän sä niihin otat mieluusti yhteyttä ja siitä tulee semmoinen hyvä tunnelma, kun ihmiset on tuttuja -- sä tiedät että mihin kysymyksiin se osaa vastata ja näin. Sitten jossain määrin radio on varsinkin semmoinen kaverimedia niin sitten myös ne asiantuntijat voi olla niille kuulijoille tuttuja niin se on positiivinen asia.

Toimittaja 7:

-- koko meidän toimituksen ihmiset käy kerran kaksi kuussa lounastapaamisissa -- he menee katsomaan, olisiko jossain juttuaihe, järjestökentällä tämä toimii varsin hyvin -- Meillä ei ole

mahdollisuutta, että mä käyn tässä yksittäisen tutkijan kanssa lounaalla, no voisin mä lähteä [tunnetun tutkijan nimi] kanssa, mut mä en voisi lähteä väikkäritutkijan, kun se on niin, että saattaa ajatella ensimmäisen kahden minuutin aikaa, että ok me ei voida ikinä tehdä tästä yhtään mitään, että nämä on liian spesifejä tai liian monimutkaista tai meidän lukijat ei halua tätä.

Tavat hankkia tietoa tutkijoista ja toimittajien työn luonne vaikuttavat siihen, että toimittajat haastattelevat toistuvasti samoja tutkijoita. Erityisesti aikapaineet vaikuttavat samojen hyväksi koettujen tutkijoiden kuulemiseen, tosin tilanne toistuu niin uutisjutuissa, keskusteluohjelmissa kuin ilmiöön syventyvissä jutuissa. Tilanne aiheuttaa Matteusvaikutusta: osallistumisen ja asiantuntijuuden välittämisen mahdollisuudet ja kokemus keskittyvät tutkijoille, joilla niitä on jo ennestään, kun taas ne, joilla ei ole juuri aiempaa kokemusta tai mahdollisuuksia, jäävät edelleen huomiotta.² Vaikka tilanne ei ole näin mustavalkoinen, toimintamallien kuvattiin johtavan siihen, että mediatila pysyy kokeneemmilla tutkijoilla ja heidän näkökulmansa painottuvat toistuvasti jutuissa. Tällöin uudet ajattelutavat, tulokset tai kiinnostavat asiantuntijat eivät pääse esiin. Lisäksi nuorten tutkijoiden kannalta tilanne on ikävä siitä näkökulmasta, että heidän osaamisensa toimittajien kanssa toimimiseen ei pääse kehittymään niin aikaisin kuin olisi mahdollista.

Toimittaja 6:

Koska haastateltavia etsitään aiemmista jutuista ja googlaamalla niin sitten käytännössä ne ehkä sitten on ne meritoituneemmat ja kokeneemmat tutkijat jotka sitten valikoituu. Mutta siis ei, ei sillä [uravaiheella] sinällään ole mitään merkitystä.

Toimittaja 7:

Ehkä vielä tällainen pointti, että kun journalismin ongelma on se, että meillä on liikaa samat tutkijat äänessä, niin se on aina semmoinen hurraa huudon hetki, jos löydetään tällainen uusi politiikan tutkija joka on suorasanaisten ja selkeä, että meidän ei tarvitse joka kerta soittaa [tutkijan nimi].

Monet tutkijat jäävät juttujen ulkopuolelle, koska eivät vastaa puhelimeen. Soittaminen on toimittajille tärkeä keino koota nopeasti tietoa juttuihinsa. Syventävän juttumuodon toimittajilla on usein enemmän aikaa työhönsä, jolloin yhteydenottoon vastaaminen ei ole aivan yhtä akuuttia kuin uutistoimittajien soittaessa. Toimitusten kiire aiheuttaa välillä sitä, että yhteydenoton perusteena on helppous ja nopeus eikä asiantuntijuus. Eräs toimittaja huomautti erikseen, että olisi hyvän käytännön mukaista soittaa kiireessäkin tutkijalle, joka tietää aiheesta, eikä tutkijalle, joka sattuu tulemaan mieleen.

Tutkimuksen ja journalismin erilaiset tavoitteet aiheuttavat paikoitellen kitkaa tutkijoiden ja toimittajien välille. Juttujen tavoitteena on olla mukaansatempaavia ja luettavia hyvin laajalle yleisölle, ei siis rajatulle korkeakoulutetulle ja tieteestä kiinnostuneelle vertaisryhmälle. Eräs päätoimittaja esimerkiksi alleviivasi, että tietoon liittyvä tarkkuus tarkoittaa eri asiaa tutkijoille ja toimittajille, koska yleisöt ovat eri. Näistä syistä tutkijalle voi tulla yllätyksenä, millaisessa kokonaisuudessa tai sisällön yhteydessä hänen asiantuntijuutensa esiintyy. Tähän liittyen useampi toimittaja nosti esiin, että juttujen editointivaihe, jossa tutkijat saavat nähtäväksi sitaattinsa tai juttujen sisältöä, ei vastaa

² Eräs haastateltava huomautti, että samojen tutkijoiden hyödyntäminen on erityisen ymmärrettävää, kun kyse on suorista lähetyksistä, sillä halukkaita ja ulosantinsa puolesta sopivia tutkijoita on muita tilanteita vähemmän.

vertaisarviointia tai kommenttikierrosta. Kyse on haastateltavan oikeuksista ja asiavirheiden välttämisestä. Tarkoitus ei ole alkaa kirjoittamaan toimittajan juttua uudelleen. Useat tutkijat, joilla oli kokemusta median kanssa toimimisesta, kannustivat hahmottamaan toimittajat viestinnän ammattilaisina, joiden tehtävä on tuottaa mahdollisimman vetävä, ymmärrettävä ja yhteiskunnallisesti ajankohtainen juttu. Tutkijan tiedolla voi olla jutulle merkittävää arvo, mutta se on vain yksi osa kokonaisuutta, jonka toimittaja rakentaa oman asiantuntijuutensa pohjalta.

Tutkija 3:

Omat ajatukset kulkee ehkä aina samantyyppistä rataa ja toimittaja nyt sitten näkeekin ne vähän eri vinkkelistä. Se on ihan freesiä kun lukasee sen jutun -- Että helposti jää vähän silleen että onhan tässä tämä aspekti ja tämä aspekti ja näin ja näin. Sitten ei lopulta oikein pysty ehkä sanomaan mitään. Ammattitoimittajat menee aina sinne suurempaan. Se saattaa välillä tehdä hyvää tutkimuksenkin ulosannille, että siinä on toimittaja välissä tulkitsemassa asioita.

Toimittaja 11:

Kun multa aina välillä kysytään, jos pyydän haastattelua -- että voisiko saada kysymykset sähköpostitse ja vastata sähköpostilla. Niin se on meille aina vähän silleen, että jos vastaukset tulee sähköpostitse niin ne ei kuulosta puheelta. Ne kuulostaa tutkimustekstilä tai tiedote kieleltä ja ei sieltä saa sitaatteja jotka tekisi siitä jutusta ilmavan ja miellyttävän lukea.

Tutkijoiden käsitevetoinen kielenkäyttö ja polveilevat vastaukset hankaloittavat ilmiön ymmärtämistä ja jutun kirjoittamista. Toimittajat alleviivasivat, että tyyppisesti tutkija tietää aiheesta enemmän kuin mitä toimittaja pystyy sisäistämään. Samalla haastattelutilanteisiin on varattu rajallinen aika, joten kaikkiin epäselväksi jääviin tai vaikeasti käsitettäviin asioihin ei ehditä syventyä. Tämä tuottaa aineistoon haasteita ja tekee siitä paikoin vaikeasti tulkittavan, mikä voi myös tulla esiin vasta jutun kirjoittamisvaiheessa. Näistä syistä jotkin keskeiset asiat saattavat jäädä jutun ulkopuolelle tai toimittajat joutuvat jutun julkaisun lähestyessä tekemään vielä töitä perehtyäkseen aiheeseen lisää. Myös suorien lainausten käyttö voi tulla mahdottomaksi, jos vastaukset eivät kohdistu suoraan kysymyksiin. Näiden tilanteiden tuloksena tutkijalle voi muodostua kuva, että hänen viestinsä ei tullut ymmärretyksi oikein tai esitettyä riittävällä tarkkuudella. Toimittajat kuvasivatkin toistuvasti, että arvostavat tutkijoita, jotka osaavat esittää pääviestinsä, termsä ja asioiden mahdollisen monimutkaisuuden selkeästi ja ytimekkäästi.

Toimittaja 11:

Saattaa olla silleen, että siinä haastattelutilanteessa se ei sinänsä tuota ongelmaa, että toimittaja pystyy kyllä ymmärtämään sitä jargon puhetta. Mutta sitten, kun ne kommentit pitää laittaa juttuun, niin sieltä saa hyvin vähän käyttökelpoisia suoria sitaatteja ja pitää paljon enemmän referoida omin sanoin sitä mitä se tutkija on puhunut. Siinä vaiheessa jotkut tutkijat on ok sen kanssa --. Mutta sitten osa taas on sen kanssa jotenkin epä mukavuusalueella ja niillä jotenkin tökkää se, että nyt tämä on liian tiivistetty ja liian yksinkertaistettu, että tästä ei nyt välity ne nyanssit jotka on tärkeitä. -- mä ymmärrän, että mistä se kumpuaa, mutta tavallaan sitten se juttu muuttuisi silleen, ettei se lukija voi enää ymmärtää sitä ja se näyttää joltain akateemiselta tai ministeriön tiedotteelta se teksti.

Vuorovaikutus toimittajien kanssa on sujuvampaa, jos tutkija on itse miettinyt etukäteen mikä oman tutkimusalan ja -kohteen suhde on yhteiskuntaan. Eräs tutkija pohti, että nykyään tutkijat koteloiivat itseään liikaa spesifin aiheen ja näkökulman asiantuntijoiksi. Tämä aiheuttaa sitä, että asiantuntijuuden soveltaminen tuntuu tutkijoille haastavalta toimittajan

kanssa keskusteltaessa, koska julkisessa keskustelussa yhteiskunnalliset ilmiöt eivät rajaudu akateemisiin kriteereihin. Toimittajat kuvasivatkin, että monien tutkijoiden ulosannin haasteena on juuri varovaisuus. Erään toimituksen vastaava toimittaja kertoi sanovansa kuukausittain tiiminsä jäsenille, että ”jätä tuo tutkijan kommentti pois, kun sen puhe on noin kryptistä ja epävarmaa”.

Tutkija 12:

Oppi ehkä aluksi (kyse tutkijan uran alkupuoliskosta) oli se, että käyttäisi riittävästi aikaa siihen, että miettisi minkälaisia ajattelutapoja se oma tutkimus mahdollisesti haastaa, eikä kuvittelisi että se, että mun tulos on tämä tai tuo olisi yhteiskunnallisesti kiinnostavaa, tai ei ajattelisi että mulla on vastaus, vaan näkökulma -- pitäisi mun mielestä miettiä laajemmin niitä yhteiskunnan toimia ja toiminnallisuuksia ja niitä omia tuloksia ja sit uskaltautuu siihen keskusteluun toimittajan kanssa.

Toimittajat kannustivat tutkijoita kehystämään ja räätälöimään tutkimus- ja mediatiedotteita. Hyvänä nyrkkisääntönä useampi toimittaja piti, että tutkimuksista tiedotettaessa tai muutoin viestittäessä sisältö kytkettäisiin johonkin nykyajan keskeiseen ilmiöön tai ajankohtaiseen keskusteluun. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että tutkija kuvaa tiedotteessa minkä uuden näkökulman tutkimus tuo johonkin klassiseen yhteiskunnalliseen aiheeseen, kuten eriarvoisuuteen, ja miksi se on kiinnostavaa. Tällaisen sisällön voi vielä kohdentaa tietyille oman tutkimuksen teemoista kirjoittavalle toimittajalle. Vaikka tiedotteet hukkuvat helposti toimittajien sähköpostiin, sisältöihin panostaminen lisää todennäköisyyttä sille, että toimittajat tarttuvat tiedotteeseen tai muistavat sen. Myös reaktiivisuutta ajankohtaisiin ilmiöihin kaivattiin. Esimerkiksi raakuista uutisoinnin aikana tutkijat olisivat voineet olla suoraan yhteydessä ympäristötoimittajiin vinkkaamalla omasta tutkimuksesta ja asiantuntijuudesta.

Toimittaja 10:

Mun mielestä Turun yliopisto on todella hyvä siinä, että jos sieltä tulee tiedote niin se on melkein aina kiinnostava. He jotenkin osaa valikoida sellaista, että tässä onkin ihan kiinnostavaa tutkimusta tehty. Sillä on merkitystä ettei tuoteta vaan kaikista mahdollisista asioista niitä tiedotteita, koska sitten ne jää lukematta ja sitten tekee mieli peruuttaa se --

Toimittaja 3:

Ehkä se toimittajien tavoittamisesta, että edelleen saattaa olla niitä sellaisia, että lähetettiin tämä tiedote [suuren mediatalon nimi] -- se on ihan sama kuin, että lähetettäisiin Helsingin yliopistoon tämä tiedote, että se on ihan absurdi ajatus. Että ei toimittajat siitä saa tietoa, mut tutkijat voi luulla että kaikki on saanut tämän. -- Voisi laittaa puoli päivää siihen, että miettii, että ketkä on ne, joita tämä kiinnostaa mediassa, missä medioissa toimii tällaisia ihmisiä --

Liian tarkka visio siitä, minkälaisen kommentin tutkijalta haluaa, ei välttämättä ole toimittajan oman aineiston ja ajankäytön kannalta hedelmällistä. Tällöin toimittajien kysymyksistä paistaa latautuneisuus, mikä johtaa ympäröivään ja välttelevään vastaukseen. Tutkijat haluavat lähtökohtaisesti tuoda ilmi aiheiden kompleksisuutta ja tukea niiden ymmärtämistä. Tästä syystä raflaavien sitaattien hakeminen tutkijoilta ei usein onnistu ja lopputuloksena aikaresurssit valuvat hukkaan. Eräs toimittajien kanssa toimimisesta kokenut tutkija kuvasi, että uutistoimittajien kanssa voi aluksi mennä aikaa siihen, että tutkijan pitää tunnustella minkä henkistä kommenttia toimittaja on metsästävässä.

Tutkija 3:

-- toi on ehkä tyypillinen ongelmallinen, että on liian raflaava se lähtöasetelma, jonka jälkeen tulee liian ympäröivä vastaus. Että ehkä jotenkin vinkki toimittajien suuntaan, on se kysymyksenasettelun miettiminen, että ei olisi painetta kysymyksessä sinänsä, niin olisi helpompi tutkijan vastata.

Tutkija 12:

Toimittajilla on nykyään hirveen kova kiire, että niillä on monesti jo melkein valmiiksi kirjoitettu juttu, johon ne haluaa sitten että joku lausahtaa jotain, jolla voitaisiin nostaa sitä sen relevanssia -- se on ehkä just se (puhe haasteista toimittajien kanssa toimimisessa) että on hyvin vahva ideologia toimittajalla, jota toimittaja ei itse tunnista.

Journalistinen media välittää yhteiskuntaa läpileikkaavista ja kompleksisista ilmiöistä paikoin pirstaleista ja ristiriitaista kuvaa. Tilanne yhdistettiin siihen, että juttuja pitää tuottaa kovalla vauhdilla ja niiden avulla pitää houkutella uusia lukijoita. Lisäksi toimitusten erilaiset lähestymistavat nostettiin esiin. Haastateltavat huomauttivat, että saman median sisällä toimitukset voivat vetää hyvin eri suuntiin: taloustoimitus saattaa korostaa kasvun ja kulutuksen lisäämisen pakkoa, kun taas ympäristötoimituksessa tällaista katsantokantaa ja puhetapaa voidaan kyseenalaistaa ja yhteiskuntaa katsoa kokonaisuutena. Eräs tutkija alleviivasi, että ilmiöiden systemisen luonteen ymmärtäminen tulisi olla laajemmin juttujen pohjana.

Tutkija 5:

-- mä menen siinä tutkijan ja journalistin välimaastossa, jollain tavalla ymmärrän myös sitä journalismipuolta siellä, mutta -- oikeasti iso ongelma jos mietitään tällaisia [tieteenalan nimi] näkökulmaa on tää systeemisyiden puute. Että asioita ei linkata toisiinsa. Esimerkkinä jos voidaan samassa uutislähetyksessä tai samassa mediassa kirjoittaa ensin siitä, että miten tärkeätä on päästä hillitsemään ilmastonmuutosta ja sitten tulee iloisesti seuraava juttu, että miten meidän täytyisi saada kulutus kasvuun.

Tutkija 4:

-- kun tarkastellaan asioita, niin ne ei oikein linkitty toisiinsa, että se ehkä isoin ongelma meidän näkökulmasta -- on hyvä, että ilmastonmuutoksesta ja vaikka luontokadosta tai luonnon monimuotoisuus kriisistä puhutaan. Mutta niitäkään ei välttämättä linkitetä yhtään, että niitäkin käsitellään irrallisena ja kestävyys liitty myös ihan valtavasti kaikkea muutakin.

Toimitusten tarpeisiin sovitettujen keskustelutilaisuuksien tutkijoiden kanssa voisivat tarjota juttuideoita toimittajien työn solmukohdissa. Haastateltavat luonnehtivat tällaisia tilaisuuksia mahdollisesti hyödyllisiksi esimerkiksi keväällä kesää ennakoiden tai kesän jälkeen syksyn töitä ajatellen. Toimituksen koosta ja toimintaperiaatteista riippuen haastateltavat kuvasivat sopivia ajanjaksoja eri tavoin. Yleisesti tutkijoiden ja toimittajien vuorovaikutusta mahdollistavat tilaisuudet nähtiin toimiviksi silloin, kun ne järjestetään ennakoivasti jonkin tulevaisuuden kannalta tärkeän teeman tai tapahtuman ympärille ja osallistuvat tutkijat valikoidaan huolella monelta alalta. Haasteena jotkut toimittajat pitivät tilaisuuksien epävarmaa lisäarvoa: onko tutkijoilla kiinnostavaa ja uutta sanottavaa. Toisaalta moni koki, että todennäköisesti tilaisuuksista voisi saada joukon erilaisia näkökulmia ja muita aineksia omiin juttuihin, mikä helpottaisi uuden kauden aloitusta tai inspiroisi kirjoitustyötä. Osa alleviivasi myös tilaisuuksien tarjoamaa mahdollisuutta muodostaa uusia suhteita ja verkostoja eri alojen tutkijoihin.

Toimittaja 2:

Kuulostaa tosi hyvältä ja mä ajattelin heti, että joo tuommoinen (puhe ennakoivasti kiinnostavien teemojen pohjalle rakennetusta keskustelutilaisuudesta) kannattaisi järjestää vaikka keväällä, ehkä jopa alkukeväästä sillä idealla, että toimittajat on ihan pulassa kun meiltä ruvetaan pyytämään, että pitää kirjoittaa etukäteen niin kun kolme neljä juttua per toimittaja jotka kestää aikaa että ne voidaan sitten kesän aikana laittaa ulos.

3.2 Nuorten tutkijoiden potentiaali journalistiselle medialle

Toimittajille tutkijan uravaihe on monissa tapauksissa toissijainen seikka haastateltavan valinnassa. Uravaihetta keskeisempää on se, vastaako tutkijan asiantuntemus toimittajan tietotarvetta. Myös yleistajuisen ja selkeän ilmaisun taitoja korostettiin. Tällaista viestintäosaamista ei ole vain professoreilla. Tosin eräs toimittaja huomautti, että jos tarjolla on useampi tutkija tietystä hyvin rajatusta aiheesta, uravaihe toimii valintakriteerinä. Tästä syystä on hyödyllistä, että tutkijat pitävät oman asiantuntemuksensa kuvauksen riittävän selkeänä ja päivitetynä esimerkiksi yliopistojen sivuilla ja LinkedIn-palvelussa.

Toimittaja 5:

-- mun mielestä jos tekee väitöskirjaa ja on tehnyt jonkin aikaa esimerkiksi niin mulle se on jo perehtynyt ihminen. -- just ehkä sen takia kun mä en hae kommentteja, että mulle se, että kuka sanoo, niin sillä ei ole mun jutun kannalta useimmiten merkitystä, vaan merkitystä on sillä että kuka tietää.

Toimittaja 3:

Mitenkähän mä sen sanoisin, kun samalla mä jotenkin siis arvostan kaiken ikäisiä tutkijoita tai välillä tuntuu niin semmoiselta keinotekoiselta niin kuin nuoret olisi joku ihan outo avaruusolio ryhmä täällä, että nuori tai vanha niin just se että jotenkin ei piiloudu jonkun ihmeellisen position taakse, vaan on jotenkin raikkaasti läsnä ja puhuu ihmisille niinku tavallisille ihmisille.

Yhteiskunnallinen vuorovaikutus tuo monesti tutkijan uralle konkreettisia hyötyjä, mutta siihen liittyvät taidot vaativat myös opettelua. Useampi tutkija huomautti, että vuorovaikutuksesta saa uusia ideoita ja ajattelu kehittyy, kun joutuu sanallistamaan omaa ymmärrystään uudelle yleisölle. Oman tutkimustyön merkitys voi myös tulla uudella tavalla esiin, kun keskustelea toimittajan kanssa. Vuorovaikutuksesta syntyy uusia tuttavuuksia ja luottamusta, joiden kerrottiin myös tuottaneen uusia yhteistyömahdollisuuksia. Eräs tutkija kertoi, että hänen vähitellen kartuttamansa vuorovaikutuskokemus oli merkittävä tekijä uralla etenemisessä. Toisaalta sama tutkija alleviivasi, että vuorovaikutustaitojen kehittämiseen pitää panostaa aikaa, eikä kaikkien tarvitse olla siitä kiinnostuneita.

Tutkija 6:

-- siitä (kyse vuorovaikutuksesta toimittajien kanssa) on hyötyä siinä, että se pakottaa kirkastamaan asioita itselleen. Se saattaa esimerkiksi antaa sykäyksen, että yhtäkkiä täytyykin ottaa asiasta selvää, mikä ei ole kaikkein lähinnä sitä omaa tutkimusta ja että pystyy ottamaan sen haltuun ja vielä sanallistaa, että mikä tässä on oleellista, niin tietyllä tavalla se avaa jotain lukkoja parhaimmillaan omassa päässäkin siihen, että hetkinen tässähän voisikin olla muuten ihan kokonaan uusi tutkimussuunta, mikä voisi olla kiinnostava ja tästä voisi tehdä rahoitushakemuksen --

Tutkija 1:

-- oon saanut työpaikan [yliopistoposition nimi], koska oon tehnyt tätä (kyse yhteiskunnallisesta vuorovaikutuksesta) ja se ei ollut tarkoituksenmukaista tai ei ollut ura mitä ajattelin --

Nuorten tutkijoiden tietämys viimeaikaisimmasta tutkimuksesta auttaa päivittämään ja täydentämään toimittajien käsityksiä yhteiskunnallisista ilmiöistä. Toimittajat kuvasivat, että ajantasainen ymmärrys tutkimustuloksista ja -trendeistä tarjoaa hyvät mahdollisuudet lähestyä kestoaiheita uusista näkökulmista. Uudet tutkimukset saattavat esimerkiksi haastaa vanhoja havaintoja, mikä tarjoaa juttujen kannalta kiinnostavan asetelman. Esimerkkinä annettiin talousteemat, joissa nuoret tutkijat keskittyvät degrowthiin, kiertotalouteen ja kapitalismia haastavaan tutkimukseen. Niin ikään jatkuvasti elävien ja pinnalla olevien teemojen, kuten teknologian, osalta ajantasainen tutkimustieto voi olla hyvin arvokasta.

Toimittaja 12:

Mun näkökulmasta ehkä ainakin näissä [teema-alueen nimi] tapahtuu kuitenkin koko ajan paljon, että kyllä mua kiinnostaa tosi paljon se uusi tutkimus ja se mitä nyt tehdään, että siinä mielessä varsinkin nuoret tutkijat olisi tosi jotenkin hedelmällinen ryhmä haastatella.

Toimittaja 7:

Silloin kun me tehdään joku juttu vaikka [yhteiskunnallinen aihe] ja aletaan etsimään tutkijoita siihen puhumaan, niin silloin me yleensä aletaan soittelemaan yleistyypeille, joilla on pitkä ura ja jotka me tiedetään, että kommentoi paljon ja me tavallaan kaivetaan se tutkimuksen näkökulma. Sitten taas uran alkuvaiheessa olevilla tutkijoilla, niillä voi olla aika freshiä, koska he on keskittynyt johonkin aika kapeaan tonttiin ja se voi tuottaa just sen kiinnostavan, että --

Nuoret tutkijat voivat tuoda oman sukupolvensa asiantuntijoiden ääntä juttuihin.

Toimittajat huomauttivat, että kokeneempien tutkijoiden ajattelu- ja lähestymistavat aiheisiin ovat ensinnäkin monesti ennestään tuttuja toimittajille ja toiseksi ne saattavat edustaa tietyn aikakauden asiantuntijoiden näkemystä. Jälkimmäisestä toimittajat mainitsivat esimerkiksi luontokadon. Nuorempi asiantuntijasukupolvi voi antaa aiheelle erilaisen painoarvon, koska he ovat sisäistäneet interventoiden tarpeen jo varhain urallaan ja joutuvat myös elämään aiheeseen liittyvien päätösten kanssa vielä pitkään. Näissä huomioissa nuoruus viittasi uravaiheen lisäksi ikään.

Toimittaja 12:

Medialla on tosi iso ongelma siinä, että asiantuntijat on enimmäkseen niinku vanhempia ja kyllä mä väitän että se vääristää varsinkin ympäristöongelmissa ehkä jopa sitä maailmankuvaa mikä meillä on, koska se on niin erilainen kolmekymppisen ihmisen perspektiivistä kuin viisikymppisen.

Tutkija 5:

-- nuorilla voi olla uudenlaista ja raikkaampaa ajattelua, koska heillä on motivaatio siihen, että maapallo säilyy vielä vähän pidempään -- ja halu ajatella toisin, koska me tiedetään että esimerkiksi kapitalismi on 200 vuotta ollut järjestelmä, josta tiedetään isoja valuvikoja.

Nuoret tutkijat monipuolistavat mediassa näkyviä asiantuntijoita ja persoonia, mikä on juttujen lukijoiden kannalta kiinnostavaa ja inspiroivaa. Journalistinen media pyrkii tiedon levittämisen lisäksi olemaan puoleensavetävä. Tässä työssä auttavat uudet asiantuntevat henkilöahmot, joita voi haastatella tuomaan uutta näkemystä ja väriä juttuihin. Eräs jo pidemmälle urallaan edennyt tutkija huomautti, että erilaisten asiantuntijoiden näkyminen mediassa vaikuttaa myös nuorempien sukupolvien käsitykseen siitä kuka voi olla asiantuntija ja millainen asiantuntija on.

Toimittaja 3:

-- nyt on iso kiinnostus ja arvostus nuoriin tutkijoihin nimenomaan, koska [median nimi] ja monet muutkin mediat yrittää tavoitella nuorempia kuulijoita ja katselijoita. Niin myöskin, että tutkijoina on nuorempia ihmisiä, niin sitä arvostetaan tosi paljon --

Tutkija 2:

Se kuva asiantuntijasta on edelleenkin vähän semmoinen pukumies jossain a-studiossa, vaikka onneksi se on silleen rikkoutumassa -- mä ajattelen että ihan sekin että tuodaan esiin sitä (kyse asiantuntijoiden monimuotoisuudesta) niin se on tärkeää lapsille ja nuorille, että miltä vaikka tutkija näyttää. Että jos se näyttää semmoiselta mihin se voi samaistua, niin sitten tavallaan se kiinnostus siihen voi olla erilaista.

3.3 Tutkijoiden yhteiskuntavastuu ja puutteellinen tukeminen julkiseen keskusteluun osallistumisessa

Erityisesti nuoret tutkijat voivat joutua maalittamisen kohteeksi ja altistua tiedeyhteisön sisäiselle kritiikille. Eräs toimittaja huomautti, että julkisessa työssä kohtaa ajoittain häirintää, joten uhreille tulee olla selkeät tukijärjestelyt häirintäkokemusten kanssa pärjäämiselle. Useat eri haastateltavat myös alleviivasivat, että tiedeyhteisön sisälläkään ei aina osata suhtautua siihen, että (nuori) tutkija on toiminut asiantuntijana mediassa. Eräs tutkija pohti, että tämän taustalla voi olla kateutta tai halua ulottaa omat ajattelumallit koskemaan kaikkia muitakin. Tilanne nähtiin ongelmalliseksi, sillä lopulta omien vuorovaikutustaitojen ja -kokemusten kartuttaminen täytyy aloittaa jostain.

Toimittaja 4:

-- nuorissa tutkijoissa on myös niitä -- että mitään ei voi sanoa muuta kuin siitä omasta tutkimuksesta, kun ne on niin epävarmoja siitä, että mitä se ympäröivä tiedeyhteisö sanoo ja mitä niitten proffat sanoo. Että tavallaan se oman alan hierarkia sitten sulkee suun tai kaventaa sitä jotenkin.

Tutkija 2:

Siinä tullaan tämmöiseen niinku tutkijoiden keskinäiseen solidaarisuuteen -- että jos sä käyt kertomassa jostain teemasta, josta sulla ei nyt välttämättä ole niitä artikkeleita, mutta joka on kuitenkin sitä sun osaamisaluetta, niin mun mielestä siinä välillä tutkijat on keskenään sillein, että no mitä sä nyt menet puhumaan tuosta asiasta, kun ethän sä ole sitä tutkinut. Just nämä maailmojen logiikat eroavat ja siinä tullaan just tähän, että eihän luonnontieteiden asiantuntijatkään, harvoin ne nimenomaan puhuu niistä tutkimusartikkelien tuloksista -- että aika usein se on kuitenkin sitä, että kerrotaan sitten ilmiöstä ja mietitään mitä se voisi tarkoittaa --

Tutkijat eivät kokeneet yliopistojen tai tiedeyhteisön tukea riittävinä. Yliopistot eivät ole pystyneet panostamaan tarpeita vastaavassa mittakaavassa tukeakseen tutkijoita tiedeviestinnässä ja vuorovaikutuksessa toimittajien kanssa. Eräs nuori tutkija toivoi esimerkiksi, että yleistajuiseen ja lehdistölle suunnattuun kirjoittamiseen olisi parempia palveluja, eikä vain tekstien loppuvaiheen kommentointia. Toinen kuvasi, että on ongelmallinen asetelma, etteivät koulutus tai kannusteet yliopistoissa ohjaa vuorovaikutukseen, eikä tukea tai aikaa vuorovaikutukseen ole. Samaan aikaan monelle vuorovaikutus voisi olla mielekästä ja tärkeä osa tulevaisuuden uraa. Lisäksi tutkijat huomauttivat, että pidemmällä uralla olevat tutkijat voisivat ottaa aktiivisemmän roolin kannustamisessa ja hiljaisen tiedon jakamisessa.

Tutkija 3:

No mä ajattelen, että tuki (kyse yliopiston tarjoamasta tuesta) on nolla ainakaan mun suuntaan. -- Tavallaan on paine olla jossain somessa aktiivinen ja kertoo työstään ja tutkimuksestaan ja mainostaa omaa yliopistoa, samalla kun mitään tukea ei tule mistään, että se on kyllä tosi huonoilla kantimilla mun näkökulmasta, että mä oon ollut kymmenen vuotta yliopistolla, aina samalla yliopistolla.

Tutkija 2:

Ja muistan semmoisia tilanteita, että mä olin tosi ahdistunut, että mitä mä oikein oon sanonut ja apua sanoinko mä ihan kauhean huonosti. Olin tosi epävarma siitä ja varsinkin sellaisissa tilanteissa, jossa on ollu muutamia sellaisia hahmoja, jotka on tyytynyt kaikkea mitä mä tein -- niin mä muistan, että olisi ollut ihanaa, että olisi ollut semmoinen joka olisi sanonut että ihan hyvin se meni ja hienosti vedetty tai jotenkin että olisi ollut joku jonka kanssa käydä läpi sitä tilannetta. -- Että tällainen niinku organisaation tuki on tietysti tosi tärkeä, mutta ei sen myöskään tarvitse olla organisaatio joka tukee, että peräänkuulutan kokeneempien kollegoiden roolia. Jos te näette, että joku tyyppi vaikka on telkkarissa joku nuori ja se puhuu hyvin, niin laittaa palautetta. Sillä voi olla tosi iso merkitys.

Tutkijat kuvasivat osallistumista julkiseen keskusteluun osana tutkijayhteisön kollektiivista vastuuta tuoda esiin tutkimuksen merkitystä ja tehdä tietoa saavutettavaksi. Tutkimuksen näkyvyys ja tutkijoiden asiantuntijuuden arvon esiin tuominen helpottavat myös julkisen tutkimusrahoituksen puolesta puhumista. Eräs urallaan pitkällä oleva tutkija kertoi itse jäsentävänsä vuorovaikutuksen toimittajien kanssa ja julkiseen keskusteluun osallistumisen osana jatkumoa, jossa ilmiöitä pyritään ymmärtämään ja käsittelemään yhteiskunnassa.

Tutkija 2:

-- julkisilla varoilla me tässä kuitenkin paljolti Suomessa tehdään tiedettä -- niin mä tunnen siitä aika isoakin vastuuta -- että saadaan vaikutuksia aikaiseksi, mutta toisaalta myös se, että olen yhteiskunnan käytettävissä. -- Ja onhan se ihan siis demokratian näkökulmasta musta tosi tärkeitä, että eri asiantuntijat osallistuu keskusteluun koska sitten se myöskin väestölle tarjoaa niitä näkökulmia maailmaan.

Vinkkejä nuorille tutkijoille toimittajien kanssa toimimiseen

Selkeytä etukäteen pääviestit, jotka haluat välittää mediaan. Viestien lähtökohdaksi voi ottaa tutkimushankkeen tulokset, kuten ”Itämeren luonto heikkenee nyt tavoilla x ja y, joita ei ole aiemmin ymmärretty”. Toinen tapa on tarttua yhteiskunnan asiointiloihin, kuten ”osallistavan demokratian ajatuksesta ei käydä riittävästi keskustelua”. Saman tyyllisen viestin toistaminen tilanteesta toiseen auttaa tutkimuksesta kumpuavien näkökulmien vähittäistä välittymistä laajempaan tietoisuuteen. Viestien selkeyttämistä voi myös helpottaa, jos pyydät ennen haastattelua toimittajan kysymyksiä nähtäville tai otat ennen keskusteluohjelmaan osallistumista selvää muiden osallistujien taustoista. Eräs toimittaja kannusti miettimään epävarmuuksia: onko kyse siitä, että ”tutkimuksen perusteella on vaikea sanoa mitään” vai siitä, että ”oman tutkimuksen ja asiantuntemukseni perusteella asia näyttää tältä”.

Toimittaja 2:

-- kun tulee soitto toimittajalta niin voi ottaa aikalisää -- Sä voit sanoa että kyllä mä voin vastata, mutta anna mulle puoli tuntia --. Sitten sen ajan käyttää siihen että käy koputtamassa kollegan ovea ja sanoo, että hei nyt joku toimittaja soittaa ja kyselee tällöisiä että mitä mun kannattaisi sanoa.

Varaudu oman asiantuntijuuden soveltamiseen. Toimittajat korostivat, että tutkijoiden ymmärrys ulottuu paljon tutkimustuloksia laajemmalle ja sisältää monia eri näkökulmia esimerkiksi ilmiön taustojen käsittelemiseen. Soveltaminen liittyi myös siihen, että kaikkiin kysymyksiin ei välttämättä ole suoraan tutkimustuloksia esimerkiksi siinä kansallisessa kontekstissa, josta juttua kirjoitetaan. Tällöin tutkija voi tukeutua tutkimukseen ja tarjota asiantuntija-arvion toimittajan kysymyksiin. Näissä tilanteissa on hyvän käytännön mukaista kuvata myös omat asiantuntijuuden rajat ja sen mitä on suoraan tutkittu ja mitä ei.

Tutkija 2:

Mä yritän aina monille etenkin nuoremmille tutkijoille sanoa, että eihän se ole niin että sä tietäisit vaan siitä sun tutkimuslaatikosta vaan sä oot opiskellut vuosikausia sitä asiaa ja median silmissä sä olet todella kova asiantuntija monessa muussakin --

Pyydä toimittajalta etukäteen tarkennusta minkälaista juttua hän on tekemässä ja mitä tietoa juttuun kaivataan. Toimittajilla on monesti visio tutkijan roolista jutussa. Toimittajat vinkkasivat, että kannattaa yhteydenoton yhteydessä kysyä mitä muita tahoja juttuun kuullaan ja mikä juttumuoto on kyseessä. Näin mukaan lähtemisestä voi tehdä informoidun päätöksen. Toinen hyöty alun tiedonvaihdolla on se, että tutkija ja toimittaja voivat päästä hahmottamaan mitä jaettu ja eriäviä käsityksiä ja lähestymistapoja heillä on aiheeseen. Näin toimittaja saa aineistoa, jossa on hänelle todennäköisemmin hyödyllistä sisältöä, kun tutkijalla ei tule tarvetta korostaa aiheen kompleksisuutta, jos tämä on jo tiedossa.

Tutkija 6:

Se mitä mä tuossa mietin, että pystyisi käymään jonkunlaisen sellaisen keskustelun siitä aiheesta yleisesti ennen kuin vastaa johonkin. Että molemmat pääsisi samalle sivulle siitä kontekstista, että mistä lähdetään, siis lähtökohdista. -- Sitten se toimittaja onkin saattanut napata sieltä mun taustoituksesta jonkun jutun mitä mä oon ajatellut että no ei tää nyt varsinaisesti ollut relevanttia tähän juttuun, mut mä vaan taustoitan. Se on vähän tasapainon löytämistä.

Vastaa toimittajien kysymyksiin selkeästi, yleistajuisesti, ja ole innostunut aiheestasi.

Haastatellut toimittajat huomauttivat, että tutkijan persoona saa näkyä selvästi haastatteluissa ja innostus aiheeseen voi tarttua toimittajan kautta myös lukijaan. Monet myös alleviivasivat, että kun toimittajat kysyvät tarkkoja kysymyksiä, tyypillisesti he haluavat saada tarkkaa tietoa, koska taustatiedot luultavasti ovat jo hallussa.

Toimittaja 9:

-- kyllähän semmoinen tutkija, joka innostuu ja osaa välittää tavallaan sen, niin se pystytään välittämään ihan sinne lukijoille asti, että tässä ollaan oikeasti tosi kiinnostavan äärellä.

Huomauta toimittajalle, jos kysymykset ovat johtamassa haastattelua epärelevanttiin suuntaan.

Eräs kokenut toimittaja alleviivasi, etteivät toimittajat välttämättä osaa aina kysyä tutkijoilta aiheen kannalta keskeisimpiä kysymyksiä. Hän sanoikin, että tutkijan on hyvä jossain tilanteissa ohjata keskustelua tärkeiden asioiden äärelle. Eräs kokeneempi tutkija teki samanlaisen huomautuksen. Kun toimittajalle on korostanut jonkin näkökulman keskeisyyttä, jutun aihe tai painopiste on monesti muuttunut tutkijan viestin mukaisesti.

Toimittaja 9:

Toimittajat oikeasti saattaa kysyä tosi tyhmiä kysymyksiä ja saattaa viedä sitä ihan väärään suuntaan ihan vaan sen takia, ettei tunne sitä aihetta ja silloin sä teet ison palveluksen, kun sä ohjaat sen toiseen suuntaan. Että verrattuna siihen, että vastaat vaan tasan niihin kysymyksiin, joita sulta kysytään, vaikka sä et pitäisi niitä kaikkia olennaisina, kiinnostavina tai tärkeinä, niin silloin se on huono asia sekä sille tutkimusaihepiirille että sille jutulle.

Pyydä omat sitaatit tarkastettavaksi ja pidä mielessä, että toimittaja vastaa jutun kokonaisuudesta.

Journalistin ohjeiden mukaan tutkijalla on oikeus tarkastaa omat sitaatit, jotta asiavirheiltä ja liiallisilta yleistyksiltä vältytään. Joissain tapauksissa toimittajat lähettävät koko jutun luettavaksi, jotta sitaattien konteksti tekstissä tulee selväksi tutkijalle. Tässä tilanteessa tosin tutkijan tarkoitus on edelleen huomauttaa tekstissä esiintyvistä merkittävistä virhetulkinnoista, ei puuttua tekstin rakenteeseen tai muuhun sisältöön.

Tutkija 1:

Siinä on myöskin, että mihin nyt suostut antamaan haastattelun, että se toimittaja voi nähdä asian eri tavalla kuin minä, ja hänen mielestään eri asiat saattaa olla kiinnostavia kun musta -- ne toimittajathan on asiantuntijoita siinä, viestinnän asiantuntijoita, että miten siitä saadaan laajalle yleisölle ymmärrettävää ja järkevää.

Muista, että median kautta saat välitettyä viesteesi myös kohdennetusti eri sidosryhmille.

Esimerkiksi monet poliitikot saavat merkittävän osan työlleen relevantista tiedosta mediasta. Tämä pätee erityisesti tutkimustietoon. Monet alleviivasivatkin journalistista mediaa tutkijoiden omien viestien välittämisen kanavana. Sosiaalisessa mediassa tutkija toimii usein yksin, kun taas esimerkiksi feature-toimittaja on asiantuntija, joka on tutkijan ja viestien välissä edistämässä tiedon ymmärrettävyyttä ja laajaa vetovoimaa.

Tee sosiaaliseen mediaan päivitys tai keskustele asiasta kollegasi kanssa, jos esiintymisen tai jutun julkaisemisen jälkeen jokin jää vaivaamaan mieltäsi. Tämän kuvattiin auttavan tilanteissa, joissa harmittaa, että jotain jäi sanomatta tai että oma tieto ei ollut siinä kontekstissa kuin olisi toivonut.

Muista, että yhteiskunnallista keskustelua ei voi hallita ja sen kohteet muuttuvat jatkuvasti. Eräs toimittaja lohdutti, että jos tutkija kokee tehneensä mokaan, niin muut eivät tätä välttämättä huomaa ja median huomio on vain hetkittäistä ja siirtyy nopeasti jutusta ja ilmiöstä toiseen. Lopulta tutkijat myös huomauttivat, että julkinen keskustelu etenee keskustelijoidensa voimin. Osa osallistujista voi esimerkiksi tulkita tahallaan tai vahingossa tutkimuksia väärin. Lopulta tutkijan panos on vain yksi keskusteluun vaikuttavista tekijöistä, eikä keskustelun seuraamisella tai tarkennusten tekemisellä voi kontrolloida kaikkea.

Tutkija 12:

Mutta siinäkin tulee sitten vähän semmoinen, että ainahan turuilla ja toreilla on keskusteltu, nyt ne on sosiaalisessa mediassa -- niinhän se yhteiskunta muuttuu että ollaan puolesta ja vastaan ja otetaan kantaa -- mähän oon vähän väärä henkilö kommentoimaan kun mä oon jo kokenut ja pitkään ollu tässä, mutta on se pikkasen sellainen periaatteellinen näkökulma -- viimeinen asia mun mielestä mitä pitäis tehdä on yrittää lukittaa sitä keskustelua sellaseks mitä mä sen haluan olevan.

Toimittaja 2:

Se yksi lehtijuttu, se on ajankohtainen ja hyvässä lykyssä ihmisten huulilla hetken aikaa. Kahden päivän päästä puhutaan ihan muista asioista jo -- Ei kannata ottaa liian paljon paineita siitä, että apua nyt mä joudun tiedotusvälineeseen. Tosi monilla on tosi hyvä asenne ja lähtevät mun mielestä aika ennakkoluulottomasti kyllä tuommoiseen haastattelutilanteeseen.

Vastaa toimittajan yhteydenottoon, vaikka et olisikaan sillä hetkellä kiinnostunut osallistumaan juttuun ja ohjaa toimittajaa tarvittaessa eteenpäin. Tutkija helpottaa toimittajan työtä, vaikka vastaisi kieltävästi esimerkiksi sähköpostiin, sillä toimittaja saa tietää että viesti on mennyt perille ja yhteydetiedot ovat oikeat. On myös hyvä vinkata, jos on kiinnostunut olemaan jatkossa jutuissa mukana. Tällainen toimintatapa tarjoaa mahdollisuuksia tulevaisuuden yhteydenotoille. Median toimintamallien myötä mahdollisuudet haastatteluihin ja esillä olemiseen myös kumuloituvat, joten tutkijat huomauttivat, että toimittajia voi olla tarpeen ohjata ottamaan yhteyttä johonkin kolleegaan.

Toimittaja 1:

-- välillä mulle on epäselvää, että onko ne viestit mennyt perille tai että onko sähköposti toiminnassa. Ja semmoinen nopea reagointi on meille aina plussaa, koska sitten siirrytään eteenpäin --.

Tutkija 1:

Kyllä huomaa, että uran aikana on luonut sellaisen profiilin tiettyjen aiheiden asiantuntijana. Jos miettii väikkäri aikaa esimerkiksi niin ei toimittajat juurikaan ottanut yhteyttä, että blogijutut oli sellaisia, mistä sitten muutamia juttuja saattoi nousta. -- tavallaan omalla kohdalla nähnyt miten luodaan se asema, että on toimittajien se, jolle soittaa näissä asioissa.

4. TULOKSET: KUNNAT

4.1 Yleisiä huomioita tutkimuksen ja kuntien päätöksenteon ja valmistelun suhteista

4.1.1 Tutkimustiedon asema ja hyödyntämisen tavat kunnissa

Eri tiedonlajeilla on omat roolinsa kuntien päätöksenteossa ja valmistelussa. Tilastotieto on erityisen keskeistä kunnissa. Tilastoja käytetään laajalti esimerkiksi kunnan tilanteen ja päätösten vaikutusten seurannassa sekä strategioiden muodostuksen apuvälineinä. Tilastot ovat keskiössä myös väestöennusteiden laatimisessa. Tällainen ennakointitieto auttaa tulevaisuuden kehityssuuntien hahmottamisessa ja niihin varautumisessa. Konsulttien selvityksiä ja asiantuntijuutta puolestaan käytetään, kun kunnissa kaivataan täsmällisesti omia tarpeita vastaavaa tietoa. Tutkimustiedon puolestaan kuvattiin tukevan laajojen ja kunnan rajoja ylittävien ilmiöiden hahmottamista ja myös tilastotiedon tulkitsemista.

Kunta 6:

Mä oon aika paljon miettinyt sitä, että mikä se kunnan tietopohja on ja minkälaista tietoa kunnassa tarvitaan. Yksi niistä on tällainen tutkimustieto, jossa pureudutaan syvälle johonkin ilmiöön ja ei ehkä tutkita juuri [kunnan nimi] asiaa vaan yleisesti ilmiöitä -- No sitten toinen mitä joskus tarvitaan niin kun vähän konsulttiselvityksen tyylisiä keskipitkän aikavälin juttuja että tarvitsee saada nopeasti ja vähän pintapuolista syvällisemmin selvitettyä joku asia, että missä tän asian kanssa nyt mennään. Sitten on tilastotiedot ja rekisteritiedot eli että mitä me tiedetään paljonko meillä on oppilaita, miltä näyttää väestökehitys, paljonko on jotakin tiettyä ikäluokkaa ja niin edespäin. -- Toisaalta niille (kyse tilastoista) on aika vaikea hakea merkityksiä, jos se tutkimustiedon osio sieltä taustalta se ymmärrys siitä ilmiöstä puuttuu.

Tutkija 12:

Jos siellä ei ole sitä spottia, ja sitä hetkeä ja sitä ikkunaa tutkimustiedolle, niin sille ei vaan oo ottajaa. Niillä (kyse kunnan viranhaltijoista ja päätöksentekijöistä) on omat tiedot ja tietolähteet, tietoa on niin paljon, että sä voit perustella minkä tahansa prosessin tietopohjaiseksi.

Tutkimus tukee ymmärrystä ilmiöistä, tuo uskottavuutta, tarjoaa ratkaisuvaihtoehtoja ja nostaa esiin uusia tietotarpeita. Tutkimustiedon hyödyt ja hyödyntämisen kehittäminen liitettiin monin paikoin viranhaltijoiden työhön. Valmistelun tehtävänä on tarjota mahdollisimman laadukas ja luotettava pohja päätöksenteolle, ja tässä työssä tutkimuksella on merkittävä rooli. Erityisesti tutkimuksen potentiaali liitettiin teemoihin, kuten ilmasto, hyvinvointi tai pitkän aikavälin kaupunkikehitys, joissa kaivataan vahvaa tietopohjaa ja monimutkaisten ilmiöiden ymmärtämistä. Tutkimustiedon luotettavuus on mahdollistanut paikoin sitä, että yliopistojen kanssa tehtyjä projekteja on käytetty väylänä vaikeiden aiheiden esiin nostamisessa. Tällöin tieto, jota tutkimus tarjoaa, on mielletty ulkopuoliseksi ja "neutraaliksi" näkökulmaksi, jonka pohjalta keskustelua on voitu avata kunnissa. Yleisesti tutkimusta sisältävän tietopohjan koettiin lisäävän valmistelun ja päätöksenteon hyväksyttävyyttä. Kokemus oli sama riippumatta siitä, oliko tutkimus tuonut uutta tietoa vai tarjonnut perusteluita viranhaltijoiden omille näkemyksille.

Kunta 4:

Kyllä mä uskon, että se on auttanut todella paljon, että meillä ei [kunnan nimi] ole noussut poliittisiksi kiistakysymyksissä oikeastaan ollenkaan esimerkiksi ilmastosuunnitelmaan liittyvät päätökset. Ne on yksimielisesti hyväksytty valtuustossa ja meidän ilmastotavoitteet. -- Se [tutkimustieto] ehkä tuo tietynlaista uskottavuutta tälle työlle kyllä -- se on yleensä tuo just tämmöistä laaja kuva asiasta, missä on paljon palasia -- enemmän kuin se, että joku tietty asia olisi ehdoton fakta ja kaikki muu soopaa --

Tutkimuksen hyödyt liittyvät myös kuntien viranhaltijoiden taitoihin. Useat haastateltavat huomauttivat, että tutkimuksen logiikan ymmärtäminen ja tutkimuksellinen osaaminen, kuten tiedon etsiminen, koostaminen ja analysoiminen sekä eri tiedonlajien luonteen ja suhteiden hahmottaminen, tukevat virkahenkilöiden työtä. Näitä kompetensseja kehittyi yhteistyössä tutkijoiden kanssa ja siirtyi kuntiin, kun kunnissa rekrytoidaan tutkijakoulutuksen käyneitä ja tutkimuksesta kokeneita henkilöitä. Lisäksi on hyvä muistaa, viranhaltijoiden aihepiirikohtainen asiantuntijuus rakentuu osin tutkimustiedon varaan ja päivittyy sen avulla. Tosin eräs tutkija huomautti, että korkea- ja tutkijakoulutuksessa tulisi kiinnittää enemmän huomiota tiedon hyödyntämisen taitojen kehittämiseen.

Tutkija 7:

Meidän koulutuksessa on perinteisesti koulutettu ihmisiä tekemään tutkimusta, mutta ei käyttämään tutkimusta, mikä on ihan hassua, että suurin osa ihmisistä, jotka valmistuu yliopistoista, niiden pitäisi käyttää tai osata käyttää tutkimusta. Mutta osaako ne käyttää tutkimusta, se on asia, mihin pitäisi kiinnittää vielä todella paljon huomiota.

Tutkija 10: (käännetty)

Meidän pisimmän aikavälin tavoite ja vaikutus on, että me koulutetaan ihmisiä. -- Me ollaan uudistettu meidän maisteriohjelma [ohjelman nimi], ja tällaista samanlaista ohjelmaa ei oo oikein missään muualla maailmassa. -- yleensä se mitä tapahtuu on, että (selitys kahden oppiaineen suhteista) eli ne on täysin eriytetty keskenään, mikä selittää monia ongelmia kuntien suunnittelutyössä. -- Jo tämän ohjelman seurauksena on nähtävissä, että diskurssi on muuttumassa alan sisällä, kun nuoret siirtyvät asiantuntijoiksi kuntiin.

Korkeakoulu yhteistyö ja tutkimustiedon hyödyntäminen ovat keinoja kunnan toimintatapojen kehittämiseen ja vetovoiman lisäämiseen. Useammassa kunnassa pidettiin hyvänä, että yhteistyö opiskelijoiden (maisteri- tai tohtorivaihe) ja tutkijoiden kanssa aloitettaisiin mahdollisimman aikaisin, jotta heille syntyisi varhaisessa vaiheessa ymmärrystä yhteiskunnan tarpeista ja kunnat saisivat hyödynnettyä nuorten potentiaalia. Myös suhteiden muodostumista opiskelijoihin ja tutkijoihin pidettiin tärkeänä. Yhteistyö voi edistää kuvaa kunnasta kehittyvän ja tutkimuksesta kiinnostuneena toimijana.

Kunta 5:

Ja sit mitä kaikkia mahdollisuuksia se tuo mukanaan eli yhteistyön hyödyt, no tuoreet silmä- ja käsiparit rikastuttaa tätä meidän suunnittelu ympäristöä. Meidän koko toiminnan viitekehystä. Sitten suhteita nuoriin osajiin on paljon helpompi tulevaisuudessa rakentaa, kun meidät tunnetaan ja tiedetään ja sitten meistä on jo joku mielikuva. -- -- Tulevaisuuden painopisteenä tietysti yhteistyömuotojen tuotteistaminen eli aina ajatellaan, että kaikki voittaa, kaupunki kehittyy, korkeakoulut uudistuu ja opiskelijat kasvaa osajiksi.

Kuntien päätöksenteossa on usein kyse konkreettisista asioista, mikä sekä haastaa tutkimustiedon hyödyntämistä että mahdollistaa selkeitä vaikutuksia. Tosin konkreettisuuden aste tai päätösten välittömyys vaihtelevat esimerkiksi kun verrataan uuden alueen kaavoituspäätöksiä pidemmän aikavälin strategioihin. Näissä tutkimustiedon rooli voi

vaihdella merkittävästi. Osa kuvasi myös, että joissain teemoissa tutkimustieto koetaan hyödyllisemmäksi, kuten ympäristöasioissa, kun toisissa taas tutkimuksen rooli ei ole yhtä selkeä ja prosessit etenevät esimerkiksi rutiinien ja tilastojen pohjalta.

Tutkija 8:

Mutta siis se mikä tekee tämän kuntakentän kiinnostavaksi on se, että päätetään hyvin konkreettisista asioista, että mikä on päiväkotiryhmän koko, puretaanko se päiväkoti, rakennetaanko uusi koulu, lakkautetaanko kyläkoulu. Ne on niin konkreettisia päätöksiä, että sen takia mua yhä enemmän ja enemmän on alkanut kiinnostaa tää kuntakenttä.

Kunta 4:

-- että tietysti on paljon asioita missä sitten tieto ei mene niin hyvin läpi, että onhan tää kaiken kaikkiaan sitten kuntaorganisaatio on monimutkainen päätöksenteon kannalta ja siellä on se poliittinen prosessi. -- Niin se, että miten sitten tietoa otetaan vastaan missäkin vaiheessa ja missäkin portaassa niin se on sitten tietty semmoinen asia, mihin liittyy myös paljon satunnaisuutta.

Joidenkin tieteenalojen anti koetaan helpommaksi kääntää kunnan kysymysten tueksi.

Kuntien haastateltavat eivät kuitenkaan esittäneet yhteneväisiä tai toistuvia näkemyksiä erityisen potentiaalisista tai vähemmän potentiaalisista aloista. Esimerkiksi eräs kuntien toimintaa laajemmin tunteva asiantuntija korosti hyvinä aloina ympäristötieteitä ja kaupallisia tutkimusaloja, kun taas toinen kuntien kehittämisestä kokenut henkilö nosti esiin insinööritieteiden tai koulutuksen tutkimuksen potentiaalin. Erot vastauksissa saattavat liittyä haastateltavien erilaiseen taustaan.

Kuntien tietotarpeiden aikajänne vaihtelee ja niihin hankitaan tietoa usein

tilannekohtaisilla ratkaisulla. Joissain tapauksissa tietotarpeet tulevat viranhaltijoiden pöydälle yhtäkkiä, jolloin aikajänne voi olla viikko, kun taas toisissa tapauksissa valmistelulle on aikaa jopa vuosia. Kiireen kuitenkin kuvattiin ylipäänsä olevan keskeinen osa monen viranhaltijan työtä. Työn nopeatempoisuuden tueksi tutkimustiedon hankkimiseen ei kuitenkaan ole vakiintuneita käytäntöjä. Eräs viranhaltija kuvasi, että heillä oli ollut aiemmin erittäin onnistunut vuorovaikutustilaisuus valtion tutkimuslaitosten tutkijoiden kanssa, jossa tutkijat olivat tukeneet asiantuntijuudellaan valmistelua. Tätä mallia ei kuitenkaan oltu myöhemmin enää toistettu, vaikka kunnassa oli ollut samankaltaisia valmisteluja.

Tutkija 9:

-- tyypillisesti vaikka viranhaltijat kuvaa sitä, että ei heillä ole aikaa ottaa selvää kaikesta tiedosta mitä on, että jos joku tarjoaa jotain valmiiksi pureskeltua mikä vastaa heidän tarpeeseen niin ne hyvin mielellään käyttää sitä. Mutta ei siellä ole mahdollisuutta, siinä arjessa, lähteä selvittämään laajemmin mitään asioita.

4.1.2 Tutkimustiedon hyödyntämisen reunaehdot kunnissa: resurssit, politiikka, asenteet, ajatusmallit

Kuntien taloudelliset ja henkilöstölliset resurssit vaikuttavat tutkimustiedon asemaan valmistelussa ja päätöksenteossa, mutta eivät yksinään määritä sitä.

Suuremmissa kunnissa on erikseen tutkimuksen koordinointiin keskittyviä asiantuntijoita, jotka esimerkiksi hallinnoivat ja kehittävät vuorovaikutusta kunnan alueella toimivien yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa. Pienissä kunnissa resurssit eivät välttämättä riitä

tutkimuksen hankkimiseen tai järjestelmälliseen yhteistyöhön korkeakoulujen kanssa. Valmistelussa työskentelevien henkilöiden määrä mainittiin keskeisenä konkreettisenä tekijänä, joka vaikuttaa siihen, millainen rooli tiedolla on päätöksenteon prosesseissa.

Tutkija 11:

-- kyllä sen tiedon hyödyntäminen on pitkälti viranhaltijaporukan osaamisen varassa -- että jos nyt vaikka ajattelee näitä meidän juttuja mitä on tehty. -- Kyllä jotenkin ajattelin siinä, että kyllä siellä sitä tarjolla olevaa tietoa pyritään käyttämään. Kapasiteetit vaan vaihtelee hirveästi kunnittain ja sektoreittain. -- Ja sitten se, että onko se meidän näkökulmasta fiksusti suuntautunut se kapasiteetti.

Tutkimustiedon hyödyntämistä ohjaavat kunnan johdon näkemykset esimerkiksi tutkimuksen potentiaalista ja merkityksestä päätöksenteolle. Useamman kunnan haastattelussa nostettiin esiin, että erityisesti kunnanjohtajan ja toimialojen johtajien käsitykset ovat merkittäviä sen osalta, miten paljon tutkimustiedon hyödyntämiseen panostetaan. Panostusten kuvattiin vähentyneen tai lisääntyneen johtajien vaihtumisen myötä. Tästä syystä kunnan johtoportaalle näkemyksiin on myös pyritty järjestelmällisesti vaikuttamaan. Useampi haastateltava muistutti myös kuntien politiikan merkityksestä: suurempia päätöksiä ei voi viedä läpi ilman poliittisen johdon hyväksyntää.

Kunta 6:

-- jos se johdon tahtotila on, että halutaan toimia tietopohjaisesti tai ainakin tarjota siihen päätöksentekoon se oikea ajantasainen tieto, niin kyllähän se vaikuttaa siihen, että miten asiat valmistellaan.

Tutkija 8:

-- kaikki päätökset kunnassa, linjapäätökset siis, on pohjimmiltaan poliittisia, että ne kaikki kulkee sen poliittisen seulan läpi. Totta kai siellä tiedolla on merkitystä, mutta se pitää ymmärtää että siellä tehdään päätöksiä, joissa sovitellaan erilaisia intressejä.

Kunta 3:

-- pitäisi myös korostaa luottamushenkilön roolia, koska he ovat kuitenkin niitä, jotka päätöksiä tekee, että viranhaltijat valmistelee ja sitten luottamushenkilöt päättää että luottamushenkilötkin tavallaan osaisivat vaatia sitten ja kysellä tutkitun tiedon perään.

Kuntien kehittämisestä ja tutkimuksesta vastaavat tahot ovat avainasemassa tutkimustiedon hyödyntämisen edistämisessä. Useampi tällaisessa roolissa suuremmissa kunnassa työskentelevä luonnehti itseään välittäjänä tutkimuksen ja kunnan valmistelun välillä. Heidän tehtäviinsä kuului tiedon koostaminen ja tarjoaminen valmistelun tueksi sekä tiedon hyödyntämiseen liittyvien kehitysehdotusten tekeminen. Avainaseman merkitystä kuvastaa esimerkiksi se, kuinka pienemmän kunnan kehittämisvastaava rakensi itse muutamassa vuodessa toimivan mallin ja käytännöt, joilla yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa tuotettiin opinnäytteitä suoraan kunnan tarpeisiin. Osana työtä henkilön oli pitänyt myös vakuuttaa kunnan johto.

Tutkija 10: (käännetty)

Pitkästi mun mielestä siihen (tutkimuksen hyödyntämisen yleisyyteen) vaikuttaa sisäinen motivaatio, jota ihmisillä on. Ja ehkä kunnissa on paljon uteliaita ihmisiä, mutta he ei oo valta-asemissa. Koska [kunnan toimiala] on aina joku pomo -- kyse on musta myös rakenteellisista asioista, koska kaikki ylemmän hallinnollisen tason työntekijät [kahden eri kunnan nimi] on ylityöllistettyjä.

Viranhaltijoiden ja poliittisen johdon tutkimuskokemus ja kiinnostus tutkimusta kohtaan edistävät sekä tutkimustiedon hyödyntämistä että motivaatiota kehittää hyödyntämisen edellytyksiä. Erityisesti kuntien haastateltavat yhdistivät tohtorikoulutuksen siihen, että viranhaltijoilla tai poliittisella johdolla on paloa ottaa tutkimustietoa mukaan kunnan päätöksentekoon ja/tai valmisteluun. Koulutuksen katsottiin tuovan ymmärrystä tutkimuksesta, joka auttaa myös tunnistamaan tutkimuksen potentiaalisesti tarjoaman lisäarvon kunnan työlle.

Kunta 3:

-- mutta sitten voi olla että joku hyvinkin pieni kunta, niin vaikka olisi vähän resursseja, mutta jos siellä on erityisesti aiheesta (kyse tutkimuksesta) kiinnostunut niin se voi saada paljon enemmän aikaiseksi, kuin joku sitten paljon suurempi kuntaorganisaatio -- se myös vähän riippuu siitä, että mimmaisia tulisieluja siellä sitten kunnissa on, että esimerkiksi kaupunginjohtajia niin siellä on aika paljon, itse asiassa jopa väitelleitä joku osa ja jotkut on tullut yliopistomaailmasta sitten kuntajohtamisen maailmaan. Sehän vahvistaa sitten sitä, että niillä on luontainen kiinnostus ja edellytykset sitten niin kun hyödyntää ja löytää tutkittua tietoa myöskin.

Tutkimustieto välittyy kuntien välillä erilaisissa verkostoissa. Verkostoissa on monesti läsnä kaupunginjohtaja ja johtava luottamushenkilö. Kuudella suurimmalla kunnalla on myös oma tutkimusvastaavien yhteisö, jossa tieto ja opit liikkuvat kuntien välillä. Myös pienemmillä kunnilla on omat verkostonsa tiedon välittämiseen, kuten seutukaupunkiverkosto. Pienemmille kunnille verkostot ovat tutkimustiedon hankkimisen ja jakamisen kannalta ensiarvoisen tärkeitä.

Tutkimustieto sitoutuu osaksi kunnan laajempia toimintaperiaatteita. Kunnissa voi olla eri tyyppisiä näkemyksiä siitä, mihin toiminnassa pyritään ja mikä on pysyvyyden ja muutoksen suhde hallinnossa. Tällaiset taustatekijät vaikuttavat siihen, miten ideoihin, tutkimustiedon tuomaan kriittiseen näkökulmaan ja uusiin kokeiluihin suhtaudutaan.

Kunta 5:

Eli resurssiohjelmasta on siirrytty kohti jatkuvaa oppimista ja oppivaa organisaatiota ja monipaikkaisuutta. Hyväksytään luovuutta ja tuodaan mukaan asiakaslähtöisyyttä, tehdään kokeiluja ja pyritään ajattelemaan asioista myös toisin. -- Eli oppiva organisaatio, se syntyy loppujen lopuksi vuoropuhelusta ja siitä, että uskallamme altistaa itsemme kritiikille ja olemme halukkaita muuttamaan. Ja korkeakoulut on sitten tuonut meille ideoita, kokeiluita ja sitten tehneet erilaisia mallinnuksia ja siitä se muodostuu [kunnan nimi] malli.

4.1.3 Tutkimustiedon hankkiminen kunnissa ja viranhaltijoiden vuorovaikutus tutkijoiden kanssa

Kuntien viranhaltijat etsivät käyttöönsä avoimesti saatavilla olevaa tutkimustietoa. He toimivat kanavina tutkimustiedolle. Tutkimuksen hankkimista kuvattiin kuitenkin henkilösidonaisena: toiset pyrkivät proaktiivisesti löytämään tarpeisiinsa sopivaa tutkimustietoa, kun taas toiset eivät samalla tavoin näe sille tarvetta. Viranhaltijat ja tutkijat huomauttivat, että tutkimuksen hankkimisen ja hyödyntämisen ulottuvuus voitaisiin liittää selkeämmäksi ja järjestelmällisemmäksi osaksi työtehtäviä ja myös prosessikuvauksia kunnissa. Esimerkiksi kirjaus hyödyntämisestä tulisi liittää tehtäväkuvauksiin ja vuorovaikutus tutkijoiden kanssa yhdeksi arvioitavaksi mittariksi kunnan toiminnassa. Tällä hetkellä saattaa

käydä niin, että tehtävät muuttuvat uuden henkilön tullessa vanhan tilalle ja tutkimuksen merkitys siirtyy taka-alalle. Haastateltavat myös kuvasivat, että harmillisesti kunnilla ei ole resursseja turvata tutkimusartikkeleiden saatavuutta.

Kunta 9:

Kyllähän tavallaan ne jotka on päätösvaltaisia valmistelijoina niin nehan on kovan luokan asiantuntijoita omalla alallaan ja kyllä he osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun ja tapaa tutkijoita eri tilaisuuksissa ja seuraavat omaa alaansa, että kyllä se sitäkin kautta tulee tietysti se tieto.

Kunta 8:

Se voi olla siis ihan sitäkin, että se ei kuulu tähän tehtävään. Että vaikka mulla on tehtäväkuvassa kylläkin, että minä tuon sitä tutkimusnäyttöä eri teemoihin liittyen meidän organisaatioon tästä [teeman nimi] niin siihen varmaan tarvittaisiin sitten kuitenkin sellaista vahvempaa kuvausta koko organisaatiossa, että tutkimuksellista tietoa hyödynnetään systemaattisesti tai että meillä olisi toimintamalleja ja prosessikuvauksia siitä, että mihin se kytkeytyy.

Suhteet tutkijoihin ovat merkittävä kanava tutkimustiedolle ja niiden muodostaminen riippuu pitkälti kunnan viranhaltijoiden proaktiivisuudesta. Tutkimusseminaareissa käyminen ja hankkeiden ohjausryhmissä työskentely kuvattiin pääasiallisena keinona kehittää verkostoja tutkijoihin. Verkostojen luonnehdittiin jakautuvan epätasaisesti kuntien sisällä ja välillä. Usein hallinnossa kysellään kollegoilta, ovatko he kuulleet sopivista tutkijoista tai olleet yhteyksissä tutkijoiden kanssa. Pienemmissä kunnissa tilanteen kuvattiin olevan vaikeampi kuin suurissa, sillä tutkimusta seuraavia henkilöitä on keskimäärin vähemmän. Eräs kunta-alan asiantuntija pohti, että suurempi yhteys tutkijoihin voisi olla tiedon välittämisen lisäksi hyödyllistä siitä näkökulmasta, että tutkijaa saatetaan kuunnella herkemmin kuin oman kunnan sisäistä työntekijää.

Kunta 1:

Silloin kun tutkijat ja valmistelijat tekee paljon yhteistyötä niin ne käy toistensa seminaareissa, kun ne useasta tietenkkin saattaa olla siltä alalta itsekin jo jopa väitelleitäkin tyyppejä. Mä oon kuullut vaikka että tuolla ilmasto- tai kaupunkiympäristöpuolella, niin näillä on pitkä historia tavallaan semmoista yhteistyöstä ja sitten tietysti tutkimushankkeiden ja rahoitusmekanismien kautta voidaan luoda sellaisia esimerkiksi.

Monissa kunnissa tutkimushankkeisiin osallistuminen tai muu tutkimusyhteistyö korkeakoulujen kanssa on vakiintunut toimintamalli. Erityisesti suurissa ja keskisuurissa kunnissa on yhteistyösopimuksia ja -hankkeita korkeakoulujen kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on tyypillisesti löytää sekä akateemisesti kiinnostavia että käytännönläheisiä näkökulmia tutkimusaiheisiin. Yhteistyö ei perustu ainoastaan tutkimuksen aihepiirien yhteismäärittämiseen, vaan paikoin kuntien viranhaltijoita on mukana ohjausryhmissä esimerkiksi strategisen tutkimuksen hankkeissa. Tiedon välittäminen kuntiin tapahtuu sekä hanketyöskentelyn aikana että hankkeiden lopuksi tilaisuuksissa, joissa keskustellaan hankkeiden tuloksista. Osa haastateltavista kuitenkin luonnehti, että hankkeiden arvo erityisesti käynnissä olevalle valmistelulle tai päätöksenteolle on sattumanvaraista. Hankkeissa tuotettu tieto saattaa olla hyödyllistä kunnissa vasta pidemmällä aikavälillä.

Tutkija 6:

Siis se mitä varsinkin me ollaan haluttu ymmärtää tässä (kyse yhteistyöhankkeesta kunnan kanssa) niin on se, että mitkä on kaupungille ajankohtaisimpia kysymyksiä -- asia mikä ainakin me ollaan tunnistettu on aikaskaalat suunnittelussa, niin ne on lopulta tietyt hetket, jolloin olisi se hetki

vaikuttaa. Ja sitten meillä silloin pitäisi olla just se vastaus kysymykseen, kun siinä missä meillä on viiden vuoden projekti, jolloin tulokset saattaa tulla siellä loppupuolella.

Pääkaupunkiseudun kunnilla on useita yhteisiä toimintamalleja tutkimustiedon hyödyntämisen edistämiseksi. Tutkimusyhteistyötä tehdään yhdessä alueen yliopistojen kanssa esimerkiksi Kaupunkivaikutus-hankkeessa. Alueavain-toimintamallissa puolestaan tutkijoita houkuteltiin mukaan yhteistyöhön tuomalla yhteen tilastoja kunnista ja valtiontasolta. Tästä kunnat ovat saaneet itselleen kiinnostavaa analyysiä ja tutkijat ovat päässeet esittelemään löydöksiään kunnan johdolle. Alueavain-toimintamallissa suurimmat kaupungit saivat myös tilata kiinnostavista teemoista selvityksiä tai analyyssejä tutkijoilta.

Onnistuneiden kokeilujen kautta yksittäisiin kuntiin on vakiintunut uusia tutkimustiedon tuottamisen ja hyödyntämisen rakenteita. Keskeistä kokeiluissa on ollut, että niihin on löytynyt riittävästi halua ja visiota kunnan puolelta ja kokeiluissa tuotettu tieto on koettu toistuvasti hyödylliseksi suhteessa investointeihin. Moni kokeiluista on toteutettu suuremmissa kunnissa, mutta myös pienissä kunnissa on kehitetty uusia yhteistyön muotoja. Riippumatta kunnan koosta kokeilujen käynnistäminen ja saattaminen onnistuneesti loppuun on vaatinut aktiivista työtä sekä kunnalta että kokeiluja koordinoivilta tahoilta, kuten hankkeiden johtajilta ja tiedevälittäjiltä.

Tutkija 11:

Mä oon tehnyt kuntien kanssa useampaa rinnakkaista hanketta, jossa yksi on tämmöinen datainfrastruktuurin rakennushanke -- ja nyt kunnat päätti vakinaistaa rahoituksen itselleen ja ottaa siitä vastuun. [Kunnan nimi] on semmoinen yksikkö, joka sen pystyi ottamaan ja siellä on jo hankkeessa yksi väittelevä tohtori ja pari maisteria rekrytoituna tai jopa enemmän. Ja ne rekrytoi lisääkin elikkä ihan tekemään sitä omaa työtänsä ja sinne on jo aikaisemmin vuosien varrella meiltä rekrytoitu yksi tohtori tekemään tutkimusta tai kaupungin selvitystoimintaa -- eli he otti sen datan infrarakentamisen vastuulleen ja he koko ajan vahvistaa omaa kapasiteettia ja osaamista siinä mitä ne tekee.

Konsulttien rooli on vakiintunut kunnissa, tutkijoiden potentiaaliin ei olla kiinnitetty samanlaista huomiota. Konsulttien arvoksi nähtiin osin täsmällisiin ja käytännönläheisiin kysymyksiin vastaaminen. Eräs tutkija nosti esiin, että juuri täsmällisen tiedon välittäminen ei välttämättä tutkijoilta onnistu. Toisaalta eräs kunnan viranhaltija huomautti, että vaikka tutkimustietoa ei juuri suoraan ole kunnan tarpeeseen, eivät konsultitkaan tarjoa aina suoria vastauksia. Sama haastateltava kuvasi, että kunnat ovat tottuneet soveltamaan tietoa, ja myös mietti, voisiko kuntien konsulteille ohjaamaa rahaa hyödyntää paikoin tutkijoiden soveltavan asiantuntemuksen hyödyntämiseen. Tutkijoiden vahvuuksiksi koettiin heidän tietonsa luotettavuus ja myös aseman riippumattomuus verrattuna konsultteihin.

Kunta 2:

Kuntalaiset myös seuraa aika tarkkaan, että jaa kuinkahan paljon konsulttifirma on taas tällä tienannut -- En mä oikein aina tiedä että onko se kauhean asiantuntevaakaan aina, että kyllä se välillä aika asian vierestä menee mun mielestä heilläkin (kyse konsulteista) ne jutut. Niin jotenkin itse ajattelisin, että vaikka se ei olisi sitten ihan just sitä, niin tutkija joka ei ole kenenkään palkkalistoilla niin se ei edusta mitään taloudellisia intressejä. Niin se voisi olla joskus ihan hyvä ja vakuuttavampaa.

Kunta 4:

Jatkuvasti kaikki tämmöiset vaikkapa aluetaloudelliset vaikutukset ja muut kiinnostaa ja tuntuu että se on aina niin, että lähtöasetelmana on, että mikä halutaan lopputulokseksi ja sitten se tilataan konsulttityönä sen mukaisesti. Verrattuna johonkin objektiiviseen tutkimustietoon, niin tuntuu, että ne

menee samanarvoisina läpi julkiselle medialle ja poliitikoille vähän liian herkästi, että kritiikki puuttuu ehkä välistä.

4.1.4 Tutkijoiden ja kuntien vuorovaikutuksen kehittäminen

Vuorovaikutuksen käytännöiltä kaivattiin jatkuvuutta ja pysyvyyttä. Pidempikestoilla toimintamalleilla kuvattiin olevan potentiaalia rakentaa luottamusta toimijoiden välille ja vakiinnuttaa tiedon välitystä kuntien käytänteisiin. Lisäksi sen kuvattiin auttavan monimutkaisten ongelmien ratkaisemisessa, kun tieto lisääntyy järjestelmällisesti ja vähitellen samojen teemojen ympäriltä. Tällä hetkellä vuorovaikutuksessa korostuu pistemäisyys ja riippuvuus hankkeiden kestosta. Lisäksi henkilöiden väliset suhteet tai ylläpitämät foorumit korostuvat tiedon välityksen kanavina. Tämä vaikuttaa siihen, että kuntien sisälläkin kapasiteetit tutkijoiden kohtaamiselle jakautuvat epätasaisesti, samoin kuin tutkimusperustainen ymmärrys. Eräs viranhaltija huomautti, että myös kynnyksien tutkijan kontaktointiin on suuri, koska lähtökohtaisena ajatuksena on, ettei tutkijoiden työnkuvaan kuulu auttaa kunnan viranhaltijoita. Vuorovaikutuksen kehittämiseksi eräs suuremman kunnan viranhaltija mietti kuntatasolla toimivien tiedepaneelien potentiaalia, kun taas toinen alleviivasi yhteiskehittämisen hengessä järjestettävien tilaisuuksien arvoa.

Kunta 2:

-- just kollegakin sanoi, että ei hänelle tullut mieleenkään että hän kaivelisi jonkun tutkijan ja sitten suoraan olisi häneen yhteydessä. Että ei hän ole ajatellut että niitä voi silleen vaivata -- Se olisi hirveän hienoa, että olisi semmoinen mahdollisuus vuoropuheluun --

Tutkija 9

Että se (kyse vuorovaikutuksesta) ei välttämättä jää yhteen tapaamiseen, että jos pystyy tarjoamaan jotain jatkumoa niin se on varsinkin hyvä. Ja sitten semmoinen luottamuksen rakentaminen tai joku yhteys -- että aidosti voidaan tuoda niitä ongelmakohtia esiin puhua rehellisesti niistä asioista.

Kunta 1:

Tämmöinen juttu missä voisi laajemmin kohdata ja todennäköisesti joku tämmöinen living lab tai toisaalta jotain työtiloja, että voit mennä vähän imemään sitä ilmapiiriä ja voisit itse työskennellä siellä, olet sitten tutkija tai kaupungin virkamies. Se on ihan tosi kiehtova konsepti, että pistettäisiin puoliksi ja puoliksi tyyppisesti, eikä silleen muutamaa jotain tutkijaa sinne kurioositeetiksi. -- sitten siinä alkaiskin syntymään jo ihan uudenlaisia juttuja -- tämmöinen kannattaisi laittaa pystyyn jos me halutaan oikeasti ratkoa näitä kaupunkien ja kuntien isoja kysymyksiä --

Tiedon hyödyntämistä edistäisivät panostukset oikea-aikaisuuteen, tarvelähtöisyyteen ja vastavuoroiseen keskusteluun. Kunnissa esimerkiksi toivottiin tutkimuksen kytkemistä valmisteluun siten, että tutkijat voisivat tarkastella asiantuntijuutensa pohjalta missä määrin tietyllä toimenpiteellä ollaan menossa kunnan tavoitteiden kannalta oikeaan suuntaan. Kunnan ja tutkimuspuolen haastateltavat kuvasivat tärkeäksi, että yhteisten hankkeiden tai tilaisuuksien suunnittelussa määritettäisiin myös selkeästi tiedolle omistaja, jotta kunnan puolelta joku on vastuussa hyödyntämisestä. Dialogisuudesta oli monipuolisesti hyviä kokemuksia tietotarpeiden määrittämisessä, hanketyöskentelyn aikana tapahtuvassa tiedonvaihdossa ja tutkimustulosten saamisessa hyödynnettäväksi. Kun viranhaltijat ja

kunnan todelliset tarpeet ovat riittävästi läsnä hankkeissa, tutkijoiden ja hankkeissa tuotettavan tiedon kiinnostavuus ja uskottavuus kohenevat todennäköisesti kunnan silmissä.

Tutkija 11:

-- se mikä on tosi iso juttu on se, mikä yhdistyy [kunnan nimi] kanssa tehtävään tutkimushankkeeseen, oli että on hirveästi ideoita mitä me halutaan tehdä ja täältä yritettiin, kun käärmettä pyssyyyn kuule tunkea niitä ja kuitenkin se minkä he otti, niin se syntyi siinä dialogissa, jossa meille syntyi yhteisymmärrys. Ja se oli heidän aloite niin sitten he sitoutui siihen.

Kunta 7:

Tavallaan se ajatus on, että joku tulisi kertomaan semmoisen tajunnan räjäyttävän todellisuuden, että kun väännetä tuota vipua, niin ongelma ratkeaa. Niin siis ei tule tapahtumaan ja sen takia juuri se dialogisuus jossa tutkija auttaa valmistelijoita kehittämään omaa ajatteluaan, haastaa, kommentoi ja pakottaa vaihtamaan näkökulmaa, niin siitä pidettiin todella paljon.

Yhteistyöhankkeissa on kiinnitettävä enemmän huomiota intressien sovitteluun ja sopivien viranhaltijoiden mukana oloon. Hankkeet saattavat kallistua akateemiseen suuntaan. Eräs tutkija piti tätä luonnollisena, sillä akateemiset rakenteet ohjaavat opportunistiin eli rahoitusmahdollisuuksien seuraamiseen ja rahoituksen haalimiseen sekä julkaisujen tehokkaaseen tuottamiseen. Useampi haastateltava kuvasi, että hankkeissa tutkijoiden tulisi olla valmiita tekemään kompromisseja siellä täällä hankkeen tieteellisestä arvosta. Lisäksi yllä mainittu tutkija korosti, että hankkeisiin tulisi ottaa aina mukaan viranhaltijoita, joiden työtä tieto koskee ja jotka haluavat sitoutua tiedon hyödyntämiseen. Viranhaltijoiden rooli on tiedon hyödyntämisen lisäksi pyrkiä varmistamaan läpi yhteistyön, että hankkeessa vastataan alkuperäisiin tietotarpeisiin sovituissa aikataulussa.

Tutkija 8:

Että me adaptoiduttiin siihen heidän tilanteeseensa -- me pystyttiin niiden haastattelujen perusteella luomaan ymmärrys siitä, että mitkä teemat puhuttaa laajasti kuntien päättäjiä täällä alueella, että miten ne ymmärtää asioita ja miten he hahmottaa niitä -- niin me tutustuttiin siihen kenttään ja me rakennettiin uskottavuutta myöskin (kyse vuorovaikutuksesta ja tutkimuksia varten tehdystä työstä).

Viranhaltijoiden tutkimukselliset kompetenssit ja tutkijoiden vuorovaikutustaidot ovat tärkeitä kehityskohteita. Viranhaltijoiden osalta kehitystarpeet liitettiin kykyyn hahmottaa mitä tutkimukselta voi odottaa ja millaista tietoa tutkijoilta voi pyytää valmistelun ja päätöksenteon kontekstissa. Eräs tutkija antoi esimerkin, että yksittäisen tutkimuksen tilaamisen yhteydessä tietotarve voi olla kahdeksan väitöskirjan laajuinen. Keskisuuren kunnan haastateltava huomautti, että kun aikaa on rajatusti, olisi pystyttävä hahmottamaan mikä tutkimus on laadukasta tai mikä tutkimus ei kytkeydy riittävästi käynnissä olevaan valmisteluun. Vuoropuhelun kannalta pidettiin myös tärkeänä, että tutkijat ilmaisivat viestejään yleistajuisemmin ja haluaisivat ymmärtää kunnan lähestymistapoja.

Kunta 7:

Meidän pitäisi osata formuloida se kysymys eli missä me tavallaan tarvitaan sitä (kyse tutkimustiedosta) -- Meidän pitäisi pystyä erottamaan, että me tarvitaan apua siinä, että mitä meidän pitää tehdä, jotta päästään toivottuun tilanteeseen. Tämä on kysymys tutkijalle, mutta että mitä [kunnan nimi] pitää tavoitella, niin ei taas kuulu sitten etusijalle millään tavalla.

Tutkija 11:

Jos me lähdetään tekemään isompia rakenteellisia tai jos me halutaan voimakkaampaa muutosta sinne (kyse kunnista), niin se ei tule sillä, että meillä on enemmän akateemisia tutkijoita pidempään siellä kunnassa (puheenvuoro viittaa yhteishankkeisiin) vaan se tulee sillä, että me saadaan ne rekrytoimaan sitä osaamista mitä se akateeminen tutkija sinne muutenkin pystyisi tuomaan. Elikkässä kiinnostavaa on se, mikä se kunnan päätöksenteon osaamisprofiili on.

Tutkijoiden asiantuntijuutta voitaisiin kytkeä suuremmin valmistelun vaiheisiin, joissa kaivataan vahvaa tietopohjaa. Useammassa haastattelussa keskusteltiin päätösten vaikutusten ennakoarvioinnista mahdollisena prosessina, jossa tutkijoiden tuki olisi tarpeen. Eritoten tätä korostettiin toimialoja läpileikkaavissa arvioinneissa, joissa tutkijoiden ymmärrys voisi auttaa tuomaan syventävää ja pitkää aikaväliä hahmottavaa tietoa vaikutuksista. Haasteena tosin pidettiin, että ennakoarviointi näyttäytyy joillekin jo nyt liian raskaana tai vakiintuneena prosessina, johon uusien osasten mukaan tuominen ei ole realistista. Tutkijoiden osaamista pidettiin myös laajemmin arvokkaana. Eräs viranhaltija ehdotti, että tutkijoiden analyysikyky ja tiedon jäsentämistaidot olisivat hyödyllisiä, kun vuosittain kunnissa analysoidaan ja vedetään johtopäätöksiä erilaisista tietoineistoista. Tätä tapahtuu esimerkiksi osana hyvinvointiraportointia, johon tutkijoiden kompetenssit voisivat tuoda uutta kulmaa esimerkiksi tietyin väliajoin järjestettävissä yhteistyötilaisuuksissa.

Kunta 2:

Mulla on sen takia päätösten vaikutusten ennakoarviointi mielessä, että täällä viranhaltija puolella osa näkee sen ihan tosi tärkeänä. -- Mutta se nousee aina esille, että kenellä tämmöiseen on aikaa -- sitten kun pitäisi löytää jotain tieteellistä tutkimustietoa, näyttöä sinne taustaksi -- Niin siinä just mä ajattelisin että se voisi helpottaa sitä tuskaa, että kun meidän tekninen johtaja toteaa, että on tämmöinen iso juttu ja tästä pitäisi tehdä --

Tutkijoiden ja kunnallisvaltuutettujen vuoropuhelun kehittämisessä on potentiaalia.

Tutkijat kuvasivat, että viranhaltijoiden sijaan valtuutettujen keskuudessa on syvempää tarvetta sekä tutkimuksen potentiaalisen arvon että ilmiöiden ymmärtämiselle. Eräs tutkija argumentoi, että valtuutettujen informointi ja osaamisen vahvistaminen kohdistaisi kehitystyön demokratian kannalta olennaiseen kapasiteettivajeeseen. Hän kuvasi, että tällä hetkellä valtuutetuille tärkeimpiä tiedonlähteitä ovat muut valtuutetut, eritoten pienissä kunnissa. Toinen tutkija mietti, millä tavoin erityisesti kuntien agendan muodostukseen saataisiin tutkijoiden ääntä paremmin kuuluviin. Hän kuvasi, että tällä hetkellä strategioiden ja ohjelmien taustalla vaikuttavat voimakkaasti konsultit ja lobbarit.

Tutkija 8:

Kaikki ei tykkää tästä ollenkaan tästä ideasta kun ne pitää poliitikkoja toivottomina tapauksina, mutta mä pidän sitä demokratian kannalta niin kun ensiarvoisen tärkeää, että -- juuri heidän sitä näkemystä vahvistettaisiin juuri heidän kanssa käytäisiin näitä keskusteluja. -- Me tutkittiin tätäkin kuntien päätöksentekijöiden tietoa -- niin mulle jäi mieleen, että kun kysytään, että mistä päätöksentekijöiden tieto koostuu, niin se pääasiallinen tiedonlähde on toiset poliitikot eli ne keskustelee keskenään.

Tutkija 12:

Kun on uusi valtuustokausi alkamassa niin siellä on sellainen hetki, ei niinkään kertoo miten asiat on vaan haastaa ajattelutapoja. -- Tällä viikolla käsitellään [ohjelman nimi], niin mä luin sen ja kommentoin, että kun se keskustelu käydään siitä niin nyt on paras hetki sanoa, että toi on hyvä näiltä osin mutta näihin asioihin pitäisi keskittyä. -- Niin musta ne (kyse tärkeistä kohdista joihin tutkimustiedon välittämistä pitäisi lisätä) ovat poliittisia ohjelmia ja strategioita ja kärkihenkilöitä.

Osassa kuntia mietittiin verkkoalustoja, joilla tutkimustiedon ja tutkijoiden saavutettavuutta voitaisiin parantaa. Haastateltavat kaipasivat yksinkertaista tutkimustietokantaa, josta he voivat saada tutkijoiden yhteystietoja ja informaatiota kunkin tutkijan viimeaikaisista tutkimustuloksista ja aiemmasta akateemisesta ja ei-akateemisesta kokemuksesta. Tiede ja tutkimus -palvelu ei ollut tuttu haastateltaville. Alla eräs viranhaltija kuvailee, että mallia kokeiluihin voidaan myös hakea ulkomailta:

Kunta 1:

Esimerkiksi Amsterdamin kaupungilla on hieno systeemi, missä kaupungin päätöksentekoon liittyvät asiat on koottu yhdelle verkkosivulle. -- Siellä tutkijat ja päätöksenteon valmistelijat muodostaa tällaisia verkko-yhteisöjä, johon sitten kootaan erilaista tutkimuskirjallisuutta tai jos siihen on perustettu joku pieni tutkimushanke, raportin kirjoittaminen tai joku yhteinen seminaari tai keskustelutilaisuus, niin ne kootaan verkkosivujen alle sen saman päätöksenteon kohdan yhteyteen. Tästä pystyy hahmottamaan jälkeinkin päin, että tässä on hyödynnetty tällaista ja tällaista tietoa, -- tietenkin niille jotka valmistele vähän samantyyppistä niin pystyy paremmin pääsemään käsiksi myös niihin selvityksiin tai tutkimuksiin.

Tutkijoiden ja kuntien vuorovaikutusta voidaan tukea tiedevälittämisellä. Ulkopuolisten tiedevälittäjien apu koettiin relevantiksi tietotarpeiden määrittämisessä ja vuorovaikutustilaisuuksien järjestämisessä ja fasilitoinnissa. Välittäjiä luonnehdittiin lisäresurssina, jolla voidaan auttaa kiireisiä valmistelijoita ja tutkijoita, mahdollistaa onnistuneita vuorovaikutustilaisuuksia ja luoda perustaa järjestelmällisemmälle tutkimuksen hyödyntämisen kulttuurille.

Kunta 2:

Jos siinä olisi joku välittämässä sitä ja vähän sparraamassa että mitä te nyt oikein olette vailla. Mä just ymmärrän, että joku yksittäinen tutkija joka on jonkun asian äärellä, niin hän ei välttämättä saa kiinni. Jos joku pystyisi vähän kokoamaan sitä ja tavallaan sitten miettimään että kukahan tähän olisi oikea.

Tutkija 7:

Ja siinä se tietysti taas jälleen kerran se tiedevälittäjä on ikään kuin personal trainer, joka on paikalla siinä tilanteessa kun asiat tapahtuu ja se pystyy tulkitsemaan keskustelua, että nyt tässä keskustelussa nämä tyypit nyt ymmärtää toisiaan vähän väärin tai puhuu vähän toistensa ohi ja se osaa tarttua siihen.

4.2 Nuorten tutkijoiden potentiaali kuntien valmistelulle ja päätöksenteolle

Tutkijan uravaihetta ratkaisevampaa on se, onko tutkijalla asiantuntemusta niistä aiheista, joista kunnan viranhaltijat tai päättäjät kaipaavat tietoa. Tutkijan uravaiheen merkitystä ei välttämättä ole edes mietitty aikaisemmin ja useampi haastateltava totesi, ettei se ole itsessään keskeinen tekijä. Nuoria tutkijoita pidettiin myös asiantuntijapoolina, jota ei vielä juuri hyödynnetä, vaikka siihen on jo kerääntynyt runsaasti käyttökelpoista tietoa.

Kunta 9:

Mutta en osaa oikein sanoa, en ole ajatellut että on nuoria ja vanhoja tutkijoita -- ei missään nimessä ole ainakaan semmoisesta kysymys, että ajateltaisiin, että tämä kaveri on untuvikkotutkijana, että ei me tätä uskota. Siis ei todellakaan ole tuommoisesta kysymys, että tutkija on tutkija.

Nuoret tutkijat tuovat ajantasaista tutkimustietoa viranhaltijoille ja heihin suhtaudutaan paikoin varauksettomammin kuin kokeneisiin tutkijoihin. Haastateltavat kuvasivat, että kuntien toimialoilla on usein hyvää tietämystä toimialan asioista, mutta tätä tietämystä ei välttämättä ehdi töiden ohessa päivittää tai monipuolistaa. Erityisesti nuoret tutkijat voisivat tukea alan tuntemuksen päivittämistä. Useampi viranhaltija huomautti myös, että joskus tuntemattomuus voi olla vahvuus, sillä ihmisille ei ole ehtinyt muodostua yhtä selkeitä ennakoasenteita, kuin hyvin tunnetuille tutkijoille. Kunnissa huomautettiin, että keskimäärin auktoriteetti saatetaan antaa helpommin seniorimmille tutkijoille, mutta nuoremmat voivat kompensoida tilannetta kehittämällä esiintymisvarmuuttaan.

Kunta 6:

-- useinhan puhujina on kokeneita isoja nimiä, mutta toisaalta on tosi freesiä välillä, että siitä teemasta puhuukin joku aivan muu, jolla on ehkä vähän eri tulokulma siihen ja tää on musta se ehkä se arvo (kyse nuorista tutkijoista) -- ja sitten ihmisillä ei ole mahdollista sanoa, että no mä oon kuullut kaksikymmentäviisi kertaa ennenkin tän saman esityksen.

Kunta 7:

Ehkä siis se, että kun me lyödään tällaisia ongelmia pöytään, niin miten me saadaan niihin oikeasti uusia ideoita -- sen takia nämä yhteistyömallit on hyviä että siis postdocit saadaan vähän altistettua muulle kuin tieteellisille yhteisölle, joten he oppii debatoimaan muutenkin kuin tieteellisesti. -- Jos ne (kyse nuorista tutkijoista) ei pysty tarjoamaan uusia ratkaisuja vanhoihin ongelmiin, niin ei ne etabloituneet professorit oikeasti sitä tee.

Läheinen ja toistuva yhteistyö nuorten tutkijoiden kanssa voi uudistaa työskentely- ja ajattelutapoja kunnissa. Erityisesti potentiaali liitettiin siihen, että kunta on toistuvasti osallisena esimerkiksi kehitys- tai tutkimushankkeissa, joissa viranhaltijat työskentelevät yhdessä nuorten tutkijoiden kanssa. Tosin eräs kunnan viranhaltija huomautti, että tällaisten vaikutusten muodostuminen vaatii osallistujilta avoimuutta uusille toimintatavoille ja kykyä ottaa vastaan uudenlaista asiantuntijuutta.

Kunta 5:

Meille on siitä hyötyä työkaluturin ja käytäntöjen uudistamisessa ja sitten yleensä teknologian sisään ajona, koska nuorilla on paljon suurempi kyvykkyys hoitaa näitä asioita teknologisesti -- ne tuo sen oman aikakautensa ilmiöt, tarpeet ja osaamisen, teknologisen kyvykkyden ja kaiken tämän, että jokainen me ollaan vähän hirtetty itsemme omaan aikaan.

Tutkijoiden ei tarvitse olla samalla tavoin kiinnostuneita vuorovaikutuksesta, mutta tiedon välittämisen kanavista ja mahdollisuuksista on silti hyvä olla tietoinen. Eräs tutkija alleviivasi tätä, mutta huomautti, että nuorille tutkijoille vuorovaikutusmahdollisuuksista kertominen on erityisen tärkeää, sillä tutkimuksesta viestiminen voi tulla kiinnostavaksi myöhemmin uralla tai se voi uudistaa nuoren tutkijan kuvaa siitä, mitä kaikkea vuorovaikutus voi olla.

Tutkija 10: (käännetty)

Itse oon monipuolisen lähestymistavan kannalla, että mä en ajattele, että meidän kannattaa puskea tai odottaa kaikilta tohtoriksi valmistuneilta, että he on tiedevälittäjiä. Tässä on vähän myös kyse persoonallisuuksista, että jotkut ovat todella hyviä työskentelemään labrassa, näitä tutkijoita tarvitaan. Musta kyse on siitä, että tutkijat ovat tietoisia vaihtoehtoista, kuinka päästä mukaan yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen ja kuinka kehittää siihen liittyviä taitoja -- Lopulta on tärkeää, että nuoret tutkijat ymmärtää monimuotoiset mahdollisuudet.

Vinkkejä nuorille tutkijoille kuntien kanssa toimimiseen

Kehitä ymmärrystäsi kunnan päätöksenteon ja valmistelun perusteista. Kun tutkija näyttää, että ymmärtää kunnan toimintaa tai on kiinnostunut oppimaan siitä, syntyy helpommin tunnelma, että olemme yhdessä edistämässä tiedon hyödyntämistä kunnassa. Yhteinen päämäärä tukee keskustelujen etenemistä ja esimerkiksi viranhaltijan, positiivista suhtautumista tutkijan välittämiin viesteihin. Tutkijat voivat itse tehdä etukäteistyötä ymmärtääkseen kunnan kontekstia mutta myös kysyä suoraan niiltä henkilöiltä, jotka ovat kutsuneet tutkijan tai jotka ovat mukana keskustelutilanteissa. Eräs kokeneempi tutkija myös muistutti, ettei tutkijoilta voi olettaa koko kuntaorganisaation prosessien hallintaa. Tärkeintä on ymmärtää perusasioita, kuten mistä asioista kunnissa ylipäänsä päätetään, mikä on valmistelun ja päätöksenteon suhde ja mihin kohtaan valmistelua tai päätöksentekoa osallistuu. Myös tiedevälittäjät Suomesta ja ulkomailta korostivat päätöksenteon ja valmistelun peruslähtökohtien hahmottamista sekä vastaanottajien asiantuntijuuden huomiointia. Ymmärrys auttaa tutkijoita muotoilemaan viestinsä, orientoitumaan vuorovaikutukseen ja välttämään liian tarkkapiirteisen ja monimutkaisen ilmaisun.

Kunta 6:

Silloin minunhan oli helppo tutkijana, koska mä olin ollut kaupungeilla ja kunnilla töissä niin mulle oli tuttu se systeemi. Mutta yleisesti ottaen avoimin mielin ja vastaanottavaisena oleminen kannattaa.

Tutkija 9:

-- kokemuksen kautta paljon oppii ja tietenkin, että on tutkijana myös valmis tunnistamaan asiat mitä ei itse tiedä tai ymmärrä ja kysyy niistä siinä yhteydessä.

Varaudu oman asiantuntijuutesi soveltamiseen. Tutkijoilta kaivataan ilmiön yleisluonteen ymmärrettäväksi tekemistä ja jäsentämistä. Samoin kuin toimittajien kanssa toimittaessa, on hyvä harjoitella oman ymmärryksen soveltamista, eikä kiinnittyä vain omiin tuloksiin. Useampi haastateltava muistutti, että viranhaltijoiden kiinnostus lakkaa, jos tutkijan viesti on jargonia tai näyttäytyä siltä, että hän kertoo miten muiden tulisi tehdä työnsä.

Kunta 7:

Kun meillä on seniorivaiheen professori, niin tietysti siihen tulee arvovaltaa ja sitten se itsevarmuus tekee sen, että professorit uskaltavat ottaa kantaa. Nyt meillä ei ole ihan super suuren määrän postdoceja kanssa tehty yhteistyötä, mutta -- nuoren tutkijan hankaluus on se, että se piiloutuu tutkimusaineistonsa taakse. -- se maailmaa järjestyttävä luovuus pitäisi olla siellä postdocien päässä.

Tutkija 10: (käännetty)

Mun vastaus on empatia, kysehän ei oo siis pelkästään tiedosta. -- koska pitää osata asettua toisen asemaan, eikä ajatella itseä jollain tavalla parempana kuin kunnan valmistelijat tai yrittää kertoa omasta norsunluutornista kuinka asiat tulisi hoitaa.

Keskity viesteissäsi riittävästi ilmiön yleisen luonteen ja keskeisimpien osa-alueiden kuvaamiseen. Erityisesti yleiset linjat ovat tärkeitä vuorovaikutuksen alkupuolella, jotta pääviestit välittyvät viranhaltijoille tai päätöksentekijöille. Liiallinen yksityiskohtien avaaminen voi johtaa tärkeimpien asioiden hukkumiseen tietotulvassa. Tosin viestien taso on tilannekohtainen. Useissa haastatteluissa peräänkuulutettiin tiivistettyjä ja selkeitä viestejä.

Kunta 1:

Jotenkin näin, että yleistyksistä yksityiskohtiin tyypillisesti eikä toisinpäin, koska oon käytännön tasolla havainnut, että se helposti uuvuttaa semmoinen ikään kuin loputtomat kalvosulkeiset. Että jos pystyy löytämään sen mikä on relevanttia päätöksenteon kannalta, vaikka se ei olisi edes tutkimuksellisesti välttämättä se kaikkein relevantein asia.

Kunta 9:

Joo, kyllä mä sanoisin, että tiedonsaanti ei ehkä ole mikään ongelma. Tietohan on valtavasti. Mutta sitten se, että miten se kiteytetään ja miten siitä tulee sellainen niin kuin näkemys, että se on sitten helppo ikään kuin myydä päättäjille, jotka tosiaan tulee hyvin erilaisista kirjavista taustoista --

Erittele monipuolisesti erilaisia toimintavaihtoehtoja ja niiden seurauksia. Suorat toimenpidesuositukset eivät aina toimi, etenkin jos niitä ei ole erikseen tilattu. Viranhaltijat nostivat esiin, että suositukset saatetaan kokea luotaan työntäviltä. Ne rajaavat ja ohjaavat tiedon hyödyntämistä ja sitä mitä tiedosta pitäisi ajatella.

Kunta 8:

Niin se (kyse kunnan toimialasta) on niin vaikea ottaa haltuun, kun siinä on niin monta ulottuvuutta, monta näkökulmaa ja monia vaikutuksia samanaikaisesti, että sen takia ajattelisin että erityisesti siinä tutkimustieto -- voisi meille avata niitä sellaisia mitä meillä ei täällä arjessa vielä pystytä näkemään --

Huomaa, että näkemyserot ovat osa vuorovaikutusta ja voivat jopa lisätä keskustelujen antia. Tällaisten ”konfliktien” lisäarvo riippuu pitkälti siitä, miten niihin suhtaudutaan ja onnistutaanko keskustelussa keskittymään yhteisesti tietopohjan vahvistamiseen. Eräs kokeneempi tutkija kuvasi, että tutkijoiden kannattaa muistaa oman asemansa tuoma vahvuus. Hän muistutti, että verrattuna intressiryhmiin tutkijoilla on uniikki asema tahoina, jotka voivat keskittyä laadukkaan ja tiedeyhteisössä tuotetun tiedon kommunikoimiseen.

Tutkija 10: (käännetty)

Tieteen ja päätöksenteon vuorovaikutuksessa on aina jonkin asteisia jännitteitä, tai näkemyseroja, ja jotkut myös ajattelevat että tämä on perustavanlaatuinen asia toimivalle demokratialle. Mä en kannata tietenkään konfliktia konfliktin vuoksi, vaan se vaan on fakta että meillä on erimielisyyksiä, väärinymmärryksiä ja muita asioita. Jännitteiden kanssa vaan pitää oppia elämään, Suomessakin.

Tutkija 11:

Tutkijoilla on yksi tämmöinen supervoima, joka puuttuu lähes kaikilta muilta. Mä en ole vielä löytänyt ketään muuta, jolla semmoinen olisi, tämmöinen institutionaalinen rooli, jossa ei ole osana sitä päätöksentekojärjestelmää eikä ole taloudellisia intressejä siihen. Hirveästi kunnan kaavoitukseen liittyviä päätöksentekijöitä lähestyy vaikka rakennusyhtiöt ja kaikenlaiset kaiffarit, jolla on ketunhantä kainalossa -- Ja siis onhan meillä akateeminen opportunisti tuossa kun me toimitaan rahoituksen kanssa, mutta siinä pitää olla tarkkana, että se akateeminen opportunisti ei lyö ylitse.

Muista, että tutkimustiedon vaikutukset saattavat olla huomaamattomia tai ne voivat ilmetä vasta pidemmän ajan kuluttua. Tutkimustiedon vaikutukset riippuvat kunnissa esimerkiksi poliittisesta tilanteesta tai käynnissä olevista valmisteluista. Aiemmin välitetty tieto voi muodostua merkitykselliseksi, kun kunnan työssä syntyy tiedolle sopiva hyödyntämiskäytäntö. Lisäksi vaikutuksia syntyy huomaamattomilla tavoilla esimerkiksi kun kunnan asiantuntijoiden käsitykset monimutkaisista ilmiöistä täydentyvät. He myös toimivat tutkimuksen ”varastoina” ja voivat nostaa sopivana hetkenä aiemmin tehtyjä tutkimuksia esiin kunnan päätöksenteossa.

Tutkija 7:

Vaikka olisi kuinka kiinnostava tutkimusjuttu, niin jos sille ei ole juuri silloin ikään kuin vastinetta siellä päätöksenteon valmisteluprosessissa, niin se saattaa jäädä kellumaan, mutta se saattaa jäädä hyvin kellumaan silleen, että valmistelijoille jää mieleen se tyyppi ja voi olla että se kysyntä onkin kahden vuoden kuluttua.

Voit olla suoraan yhteydessä tutkimuksen kannalta relevantteihin viranhaltijoihin tai kunnallisvaltuutettuihin. Eräs tutkija oli ottanut itse yhteyttä alueensa toimijoihin ja etsinyt tutkimuksesta kiinnostuneet valmistelijat. Koska kiinnostusta vuorovaikutukseen oli löytynyt molemmilta osapuolilta, tutkijat ja valmistelijat olivat alkaneet tavata säännöllisesti ja kehittää ymmärrystään toistensa tarpeista ja asiantuntijuudesta. Myöhemmin samoista verkostoista kumpusi aineksia erilaisiin vuorovaikutusmuotoihin. Eräs suuremman kunnan varavaltuutettu puolestaan korosti, että kuntien valmistelua seuraamalla voi saada tietoa päätöksenteolle relevanteista aiheista ja tunnistaa hetkiä, jolloin oma asiantuntemus on hyödyllistä valtuutetuille. Hän kuvasi, että järjestöt ovat tässä tehokkaita ja saattavat lähettää ytimekkään ja informatiivisen sähköpostin kaikille päätöksenteosta vastaaville valtuutetuille.

Tutkija 10: (käännetty)

Kun mä aloitin vuonna 2014, niin mä kysyin, että miks me ei vaan järjestetä tapaamista [kunnan nimi] kanssa ja muut olikin sitten, että okei ei toi huono idea ole. Sitten me vaan päädyttiin tapaamaan säännöllisesti, mutta tietenkin siinä tarvittiin myös utelias henkilö sieltä kunnan puolelta, ja se oli tosi tärkeetä -- Siinä (kyse vuorovaikutuksesta) kestää kolmesta neljään tapaamista, että päästään samalle sivulle, että okei he puhuvat tällaisella kielellä asioista ja heillä on tällaisia ongelmia ratkottavanaan -- sitten viidennessä tapaamisessa voidaan alkaa keskustelemaan asioista ja että mitä tietoa tarvitaan ja mitä tietoa puuttuu.

Kokemus muualta kuin akateemisesta yhteisöstä rakentaa verkostojasi ja monipuolistaa osaamistasi. Vuorovaikutus sidosryhmien kanssa kasvattaa ymmärrystä oman asiantuntijuuden merkityksestä akateemisen yhteisön ulkopuolella ja tarjoaa uusia näkökulmia omaan aiheeseen. Myös käsitykset toimivan vuorovaikutuksen edellytyksistä ja keinoista kohentuvat. Tällaiset kapasiteetit myös monipuolistavat uravaihtoehtoja, kuten mahdollistavat lyhyitä työkaksoja akateemisen maailman ulkopuolella. Eräs tutkija muistutti, että nuoret tutkijat ovat haastavassa tilanteessa, sillä he ovat paineistetussa uravaiheessa, jossa kannusteet ohjaavat aivan muualle kuin yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen.

Tutkija 7:

Alkuvaiheessa voi olla just valistuskysymys, esimerkiksi että antaa osviittaa, että mikä on hyvää yhteistyötä, mitä se yhteistyö ylipäätään tarkoittaa -- se on asia mitä voi opettaa ja mitä voi harjoitella. -- kun he (kyse postdoc-tutkijoista) on mukana niissä vuorovaikutteisissa tilanteissa niin he saa juonen päästä kiinni, että ahaa tälleen tää menee ja tällä tavalla mä orientoidun tähän pikkuisen joustavammin.

Kunta 9:

Ja otetaan nyt taas puheeksi nää tutkimusryhmät, siis nehän on nuorille tutkijoille itse asiassa hyviä, varmaan ensimmäisiä tutkijan työpaikkoja, että kyllähän sitä kautta pääsee aika hyvin kiinni siihen mitä täällä alueella tapahtuu, minkälaisia painopisteitä on elinkeinoelämässä, mutta kyllä se nyt muutenkin alkaa avautumaan -- se kuntien rooli siinä tulee varmaan aika lailla selväksi.

5. YHTEENVETO: YHTYMÄKOHTIA JA EROJA TUTKIMUKSEN HYÖDYNTÄMISESSÄ KUNNISSA JA JOURNALISTISESSA MEDIASSA

Selvityksen tulokset vahvistavat Nuorten Tiedeakatemia (2020) aiemman raportin viestejä: nuorten tutkijoiden asiantuntijuudella on merkittävää yhteiskunnallista arvoa ja sidosryhmien kanssa tapahtuvan vastavuoroiseen vuorovaikutukseen kannattaa panostaa. Selvitys myös laajentaa aiemman raportin näkökulmia ja syventää ymmärrystä tutkimustiedon hyödyntämisestä ja nuorten tutkijoiden asiantuntijuuden potentiaalista erityisesti kuntien ja journalistisen median kontekstissa.

Toimittajat ja kuntien viranhaltijat pitävät tervetulleena, että nuorten tutkijoiden yhteiskunnallista osallistumista kehitetään. Tutkijan uravaiheella on jokseenkin merkitystä näille sidosryhmille, muttei niin, että varhaista uravaihetta pidettäisiin negatiivisena signaalina esimerkiksi asiantuntemuksesta. Myöhemmässä uravaiheessa olevien tutkijoiden, kuten professoreiden, kuvattiin hallitsevan hyvin monipuolisesti tutkimusalueensa, pystyvän soveltamaan ymmärrystään ja olevan valmiiksi monien tunteita ja luottamia henkilöitä. Nuorten tutkijoiden potentiaali liitettiin eritoten hyvään ymmärrykseen viimeaikaisimmasta tutkimuksesta sekä tuoreisiin näkökulmiin ajankohtaisista ilmiöistä ja tulevaisuuden kehityskuluista. Arvokkaana pidettiin myös sitä, että nuoret tutkijat tuovat moniäänisyyttä tiedon välittämiseen, vaikka heidän viestinsä olisivat samat kuin kokeneemmilla tutkijoilla.

Tutkijan valinnassa ja tutkijoiden kanssa keskusteltaessa uravaihetta tärkeämpää toimittajille ja kunnan viranhaltijoille on, että tutkijalla on tietotarvetta vastaava asiantuntemusta. Tämän lisäksi analyyttiset ja vuorovaikutukselliset kompetenssit ovat keskeisiä: kyky soveltaa tutkimuksellista osaamista ja keskustella yleistajuisesti, riittävä ymmärrys sidosryhmien kontekstista, avoin asennoituminen keskusteluun ja halu oppia.

Yleisesti tutkimuksen hyödyntämisen käytännöissä ja taustatekijöissä on useita yhtymäkohtia journalistisen median ja kuntien välillä. Tuloksissa heijastuvat aiemmassa tutkimuskirjallisuudessa tehdyt havainnot. Niiden hahmottaminen tarjoaa kehitystyön kannalta tärkeää taustaymmärrystä ja validoi myös laajemmin selvityksen tuloksia.

- *Tutkimuksen käyttötarkoitukset* niin kunnissa kuin mediassa ovat monimuotoisia ja ne noudattavat pitkälti erottelua tutkimuksen hyödyntämisestä a) strategisena resurssina, joka tuo sidosryhmien työhön uskottavuutta, b) luotettavana tietolähteenä, joka tukee uusien käsitysten muodostamista, ja c) apuvälineenä, jota hyödynnetään suoraan oman työn sisältöjen tuottamisessa (Weiss 1979; Amara, Ouimet & Landry 2004).
- *Kokemukset tutkimuksesta ja tutkijoiden kanssa toimimisesta, kiinnostus tutkimusta kohtaan ja ymmärrys tutkimuksen logiikasta* vaikuttavat siihen, miten taipuvaisia

sidosryhmien edustajat ovat hankkimaan ja hyödyntämään tutkimustietoa sekä panostamaan tutkimustiedon roolia kehittäviin kokeiluihin (Newman, Cherney & Head 2017; Wihbey 2017; Capano & Malandrino 2022).

- *Rakenteelliset reunaehdot* määrittävät merkittävästi esimerkiksi resursseja, joita tutkimustiedon hankkimiseen voidaan käyttää kunnissa ja journalistisessa mediassa sekä potentiaalisia kanavia, joiden kautta tutkimusta voidaan hankkia (vrt. Ashwell 2014; Oliver & Boaz 2019; Edler, Karaulova & Barker 2022). Tutkijoiden osallistumisen kannalta myös tutkimusmaailman kannusteet ja meritoitumisjärjestelmä ovat keskeisiä.
- *Tutkimus koetaan tärkeäksi resurssiksi*, jonka hyödyntämistä kuitenkin kuvaillaan usein kapea-alaiseksi tai vähäiseksi. Tämä kuilu koetun potentiaalın ja hyödyntämisen välillä liittyy journalismissa ja julkishallinnossa muun muassa siihen, että aiemmin mainitut tekijät, kuten aikapaine, suppeat verkostot ja liian vähäiset henkilöstöresurssit rajoittavat hyödyntämismahdollisuuksia (Ashwell 2014; Reich & Godler 2014; Raymaekers ym. 2026). Tutkimustieto on myös paikoin epärelevanttia tai vaikea sovittaa sidosryhmien työhön tai sitä ei saada oikeaan aikaan töiden aikataulujen kannalta (vrt. Oliver ym. 2014).
- *Tiiviin ja toistuvan vuoropuhelun foorumit* ovat toimivia vuorovaikutuksen konteksteja, joiden järjestelyihin panostamalla voidaan tukea sekä tiedon hyödyntämisen edellytyksiä, kuten kompetensseja, luottamusta ja tiedon relevanssia, että itse tiedon hyödyntämistä (esim. Oliver ym. 2022; Wagner ym. 2023).

Tutkimustiedon rooli ja hyödyntäminen eri organisaatioissa muodostuvat monen tekijän summana. Osin tästä syystä tutkimustiedon hyödyntämisessä journalistisessa mediassa ja kuntien valmistelu- ja päätöksentekotyössä on myös merkittäviä eroja. Eroista seuraa, että kehityskohteet kontekstien välillä ovat erilaiset.

Journalistisessa mediassa keinot hankkia tutkimustietoa ovat hyvin vakiintuneita (esim. Wihbey 2017; Niemi & Pitkänen 2017). Kommenttipyyntöt tutkijoilta ja haastattelut ja keskustelut tutkijoiden kanssa ovat keskeinen ja toistuva osa monien toimittajien työtä (vrt. Albaek 2011). Tosin tutkimustiedon merkitys korostuu erityisesti syventävän ja pidemmän juttumuodon journalismissa, johon erikoistuneet toimittajat nostivat esiin myös oman työnsä monia yhtymäkohtia tutkimuksen kanssa (vrt. Hetemäki & Järvi 2021). Läpi journalistisen median kentän, aikapaine vaikuttaa määrittävän toimittajien työtä ja sitä myöten myös tutkimustiedon hankkimisen ja hyödyntämisen tapoja (vrt. Ashwell 2014; Reich & Godler 2014). Samoin tutkimustiedon rooliin vaikuttavat toimitusten taloudelliset intressit ja keskinäinen kilpailu lukijoista. Tutkijoiden kokemukset toimittajien kanssa toimimisesta ovat pitkälti positiivisia. Tutkijoiden on kuitenkin hyvä hahmottaa etukäteen millaiseen juttuun he osallistuvat, sillä medioissa ja toimittajien lähestymistavoissa on eroja.

Kehityskohteena mediassa pidettiin nykyisten tutkimustiedon hankkimiskeinojen monipuolistamista ja erityisesti niihin liittyvien rakenteellisten ongelmien, kuten Matteusvaikutuksen lievittämistä (esim. Albaek 2011; Niemi & Pitkänen 2017). Tutkijoiden yhteystiedoista ja viimeaikaisista tutkimuksista toivottiin arjen juttuprosessien tueksi

jonkinlaista instituutioiden rajat ylittävää alustaa. Toinen kiinnostusta herättänyt ajatus oli esimerkiksi toimitusten vuosikelloihin sovitettut kohtaamiset tutkijoiden kanssa. Kehittämiskohteeksi tunnistettiin myös paikoin esiintyvät turhat jännitteet toimittajien ja tutkijoiden välillä, joita poistamalla voitaisiin edistää jaettua ymmärrystä sekä osapuolten eroista että yhteisistä intresseistä (vrt. Wien 2013). Tutkijoihin kohdistuvia merkittäviä kehityskohteita olivat tutkijoiden saavutettavuuden ja kommunikaatiotaitojen kehittäminen. Osa näistä liittyi esimerkiksi tutkijoiden omien pääviestien selkeyttämiseen ja osa proaktiivisuuteen tutkijan asiantuntijuuden yhdistämisessä ajankohtaisiin tapahtumiin. *Vinkejä nuorille tutkijoille toimittajien kanssa toimimiseen on kuvattu luvun 3 päätteeksi.*

Kunnissa on merkittävää vaihtelua tutkimustiedon hankkimisen ja hyödyntämisen toimintamalleissa ja resursseissa. Etenkin suurissa ja keskisuurissa kunnissa osallistuminen tutkimushankkeisiin on vakiintunut käytäntö, jolla muodostetaan keskusteluyhteys tutkijoihin ja tuotetaan tietoa kunnalle relevanteista aiheista. Samoin tyypillisiä ovat viranhaltijoiden ja tutkijoiden väliset tapaamiset ja kollegiaaliset suhteet. Pienempien kuntien tilanne riippuu erityisen paljon yksittäisten henkilöiden näkemyksistä ja työpanoksesta tutkimuksen hankkimisessa. Ne myös hyötyvät merkittävästi yhteisissä verkostoissa toimimisesta. Yleisesti tutkimustiedon välittämisessä kuntien valmistelun ja päätöksenteon tueksi on paljon potentiaalia. Monissa kunnissa kokeilut ovat olleet hyödyllisiä ja osasta kokeiluista on vakiinnutettu uusia toimintatapoja tiedon hyödyntämisen tukemiseksi (vrt. Lazarevic ym. 2024). Tutkijoiden oma-aloitteisuus on ollut paikoin erittäin tärkeää uusien vuorovaikutusmahdollisuuksien kehittämisessä.

Kunnissa kaivattiin erityisesti panostuksia pysyviin tiedonvälityksen kanaviin ja tarvelähtöiseen vuorovaikutukseen tutkijoiden kanssa (esim. Bhatia 2025). Tarpeita vastaavan tutkimustiedon hankkimiseen ei ole vielä muodostunut luontaista osaa kuntien valmistelu- ja päätöksentekoprosesseja (vrt. Koivisto 2021). Tutkimushankkeiden kuvattiin tuottavan laadukasta tietoa, joka ei kuitenkaan välttämättä vastaa kunnan valmistelun aiheita tai aikatauluja (vrt. Kauppinen 2014). Lisäksi hankepohjaisuus tekee tiedon saannista jaksoittaista ja pitkällä aikavälillä epäjohdonmukaista. Osa haastateltavista piti kiinnostavana hyödyntää nuoria tutkijoita stressitestaajina esimerkiksi päätösten vaikutusten ennakoarvioinnissa, jossa he voisivat katsoa miltä valmistelun sisältö, suhteessa tavoitteisiin ja oletuksiin, vaikuttaa tutkimuksen näkökulmasta. Muut korostivat tarvelähtöistä tiedonvälittämistä ja mahdollisuuksia käydä dialogia tutkijoiden kanssa (vrt. Kalliomäki, Ruoppila & Airaksinen 2021). Vuorovaikutus kunnallisvaltuutettujen kanssa nousi myös esiin. Kuntien organisatoristen kyvykkyyksien ja viranhaltijoiden ja päätöksentekijöiden osaamisen osalta kehittämistarpeiksi luonnehdittiin kykyä ymmärtää ja tulkita tutkimusta, muotoilla tietotarpeita sekä hankkia tutkimustietoa koordinoitusti (vrt. Salovaara, Leinonen & Silén 2021; Bhatia ym. 2025). Tutkijoiden toivottiin kehittävän yleistajuisen ilmaisun taitoja. Lisäksi kunnan toimintalogiikan ja realiteettien ymmärrys nähtiin keskeiseksi kehittämiskohteeksi. *Vinkejä nuorille tutkijoille kuntien kanssa toimimiseen on kuvattu luvun 4 päätteeksi.*

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1 Nuorten tutkijoiden potentiaalista kohti uusia kokeiluja

Tässä selvityksessä on kuvattu tutkimustiedon monipuolista merkitystä journalistiselle medialle ja kuntien valmistelulle ja päätöksenteolle sekä tunnistettu joukko erilaisia kehittämiskohteita. Tarpeita kehittämiselle tunnistettiin tutkijoiden ja sidosryhmien kompetensseissa ja tutkimustiedon hyödyntämisen käytännöissä ja rakenteellisissa reunaehdoissa.

Nuorten Tiedeakatemia kannalta erityisen keskeinen havainto on, että nuorten tutkijoiden asiantuntijuudelle on suuri kysyntä mediassa ja kunnissa. Monille uransa varhaisessa vaiheessa olevat tutkijat näyttäytyvät asiantuntijaresurssina, jota ei päästä riittävässä määrin hyödyntämään. Selvityksessä ei kuitenkaan esitetä, että kaikki tutkijat osallistuisivat tai kaikkien tutkijoiden olisi osallistuttava vuorovaikutukseen sidosryhmien kanssa samalla tavoin (vrt. Perkmann ym. 2021). Tärkeintä on, että vuorovaikutuksesta kiinnostuneille tutkijoille ja sidosryhmille olisi tarjolla toimivia keskustelufoorumeita ja tiedonvaihdon kanavia.

Niin selvityksen tulokset kuin aiempi tutkimuskirjallisuus viittaavat siihen, että Nuorten Tiedeakatemia halua kehittää vaikuttavuustoimintaansa kannattaisi suunnata erityisesti erilaisiin vastavuoroisen vuorovaikutuksen järjestelyihin. Käytännössä nämä voisivat tarkoittaa tavoitteellisen dialogin ja yhteiskehittämisen käytäntöjä. Ne edistävät sidosryhmien kannalta relevantin ja uskottavan tiedon muodostamista, tarjoavat mahdollisuuksia toistuville kohtaamisille ja iteratiivisille keskusteluille sekä tukevat uuden oppimista ja sujuvan vuorovaikutuksen kompetensseja (Pohl ym. 2010; Mäkinen-Rostedt ym. 2023; Wagner ym. 2023; Kärkkäinen 2025). Näin Nuorten Tiedeakatemia voisi tukea samanaikaisesti sekä nuorten tutkijoiden tarpeita että vastata yleisemmin tarpeisiin tutkimuksen yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen kentällä.

Selvitys myös alleviivaa, että tutkijoiden ja sidosryhmien vuorovaikutuksen kehittämisessä on kyse laajemmista asioista, kuin tiedon hyödyntämisen edistämisestä. Niiden hahmottaminen voi auttaa Nuorten Tiedeakatemian kehittämistyön tavoitteiden asettamisessa ja toiminnan merkityksen ja potentiaalisen vaikuttavuuden ymmärtämisessä. Ensinnäkin yksilö- ja organisaatiotasolla vuorovaikutukseen tehtävät panostukset tukevat tutkijoiden edellytyksiä liikkua urallaan sektoreiden välillä ja näin siirtää tutkimuksellisia kompetenssejaan uusiin organisaatioihin (esim. Muhonen, Benneworth & Olmos-Penuela 2020). Toiseksi uudet vuorovaikutusmahdollisuudet voivat edistää yhteisötasolla yhteiskunnallisesti aktiivisen ja kyvykkään tutkijasukupolven kehittymistä. Tarve tälle ei ainakaan vähene lähitulevaisuudessa. Kolmanneksi uusiin tutkimusorganisaatioiden ja muun yhteiskunnan välisiin kytköksiin panostaminen voi tarjota pitkällä aikavälillä vaihtoehtoja hankepohjaisuudelle ja mahdollisuuksia monipuolisemman vuorovaikutuksen kulttuurin kehittämiseksi (vrt. Lammensalo ym. 2025; Muhonen ym. 2025). Ne myös purkavat ajatusta

norsunluutornissa työskentelevistä tutkijoista, tekevät tutkimuksen merkitystä paremmin ymmärrettäväksi ja lisäävät tietoisuutta tutkimukseen tehtävien investointien tuottamasta arvosta.

6.2 Malleja nuorten tutkijoiden yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen tukemiseen ja kehittämiseen

Tässä luvussa on eriteltyä toimintamalleja, joilla nuorten tutkijoiden asiantuntijuutta saadaan laajemmin journalistisen median ja kuntien valmistelun ja päätöksenteon käyttöön. Mallit on sovitettu Nuorten Tiedeakatemia toimintamahdollisuuksiin, mutta niiden tarkoituksena on myös tarjota laajemmin inspiraatiota eri toimijoiden kehittämistyöhön ja kokeiluihin. Mallien sisältämiä elementtejä voi muuttaa, soveltaa ja yhdistellä. Esimerkiksi päätösten vaikutusten ennakoarviointiin sidottu tutkija-viranhaltija-dialogi voi hyvin olla käyttökelpoinen tai toimivampi muissa konteksteissa.

Mallit perustuvat haastateltavien kanssa käytyihin keskusteluihin ja selvityksen tekijän omaan ymmärrykseen ja visioon. Erityisesti kuntia koskevissa malleissa on hyödynnetty oppeja Suomalaisen Tiedeakatemia Tiedesparraus-konseptin kehitystyöstä. Mallit vaativat Nuorten Tiedeakatemialta proaktiivisuutta, oppimiskykyä, resursseja ja uuden asiantuntijuuden kartuttamista. Vaikka tässä selvityksessä on avattu kahden eri sidosryhmän toimintaa, kannattaa Nuorten Tiedeakatemia keskittyä strategisesti jompaankumpaan.

Jatkon kannalta on keskeistä, että kunnista ja/tai journalistisesta mediasta löydetään kokeiluhaluiset kumppanit, joille esitetään riittävän selkeä ehdotus matalan kynnyksen kokeilusta. Kumppanit voivat olla toimialojen kattojärjestöjä tai verkostoja, mutta myös yksittäisiä kuntia tai toimituksia. Malleja tulee sovittaa sidosryhmien tarpeisiin ja kokeilujen onnistumisia tulee seurata ja kehittämistarpeita kartoittaa jatkuvasti, jotta yksittäisistä tilaisuuksista päästään siirtymään kohti toistettavissa olevia ja parhaalla mahdollisella tavalla toimivia käytäntöjä. Vähitellen Nuorten Tiedeakatemia voi saada vakiintuneet yhteistyötahot ja/tai kokeiluja voidaan päästä toteuttamaan yhä useamman toimijan kanssa. Erillistä mallia tutkijoiden kouluttamiselle ei ole, vaan tutkijoiden tukeminen erilaisilla sparrauksilla ja hyvien käytäntöjen välittämällä voidaan sisällyttää kuhunkin malliin. Tällainen tuki on siitä näkökulmasta toimivaa, että välitetyille sisällöille on konkreettinen käyttötarkoitus Nuorten Tiedeakatemia järjestämässä tilaisuudessa. Näin opit eivät jää abstraktille tasolle, vaan niille on suoria sovelluspaikkoja.

Mallien perustana voidaan käyttää Nuorten Tiedeakatemia Tutkija tavattavissa -palvelun tyyppistä tutkijapooli-toimintamallia. Tällöin Nuorten Tiedeakatemia hallinnoi yhteystietorekisteriä nuorista tutkijoista, jotka ovat lähtökohtaisesti kiinnostuneet vuorovaikutuksesta ja kokeiluista toimittajien ja/tai kunnan viranhaltijoiden ja päätöksentekijöiden kanssa. Pooli toimii apuna tutkijoiden etsimisessä vuorovaikutustilaisuuksiin, tutkijoita sparraavien tilaisuuksien järjestämisessä ja hyviä käytäntöjä koskevien materiaalien levittämisessä.

Kaikkien mallien taustalla on samat lähtökohdat ja oletukset:

- *Tarvelähtöisyys*, jolla varmistetaan konkreettinen sidosryhmien työn tukemiseen liittyvä tavoite vuorovaikutukselle. Tämä tarjoaa molempien osapuolten ajankäytölle vastineen ja motivoi sekä tutkijoita että sidosryhmiä osallistumaan. Tarpeiden huomiointiin kuuluu myös osallistujien toimintaympäristöjen realiteettien, kuten aikataulujen ja resurssirajoitteiden, huomiointi.
- *Dialogisuus*, jossa pyritään mahdollistamaan sekä toisilta oppiminen että tutkimustiedon välittäminen. Lähtökohtana on altistaa toimijat kasvokkaiselle vuorovaikutukselle, jossa on mahdollisuus rakentaa verkostoja ja luottamusta sekä ymmärrystä toisen osapuolen ajattelusta ja toimintaympäristöstä.
- *Monitieteisyys ja yhteisöllisyys*, jolla tuetaan sekä tiedonvälitystä että tutkijoiden oppimista ja osallistumista. Useamman eri alan tutkijan samanaikaisella osallistumisella edistetään monipuolista tiedon välitystä samasta teemasta ja voidaan myös rakentaa asiantuntijoiden välistä keskustelua, jossa nousee esiin uusia asioita. Samalla Lähtökohtana on, ettei tutkijoita aseteta yksin haastaviin tilanteisiin, vaan tilaisuuksiin valmistautumisen kautta luodaan yhteishenkeä ja vuorovaikutuksen aikana keskustelun kulkua tuetaan fasilitoinnilla.
- *Tiedevälittäminen*, jossa tarkoituksena on tehdä vuorovaikutuksesta sujuvaa. Tiedevälittämiseen keskittyvän asiantuntijan tehtävänä on auttaa sidosryhmiä rajaamaan ja muotoilemaan omia tietotarpeita, ottaa yhteyttä eri alojen tutkijoihin, valmistaa kunkin mallin ja tilanteen vaatimalla tavalla tutkijoita tilaisuuksiin ja tukea mielekästä keskustelua tilaisuuksien aikana.

Selvityksen tekijän ehdottamat toimintamallit ovat kuvattuna seuraavilla sivuilla.

Kaksi toimintamallia toimittajien ja nuorten tutkijoiden vuorovaikutuksen edistämiseksi

Ehdotus 1: Toimituksen vuosikelloon sovitettu tutkimuskentän päivitys

Ohjattu keskustelutilaisuus, joka antaa syötteitä toimittajien kannalta keskeisenä hetkenä, kun juttuaihioita ja -ideoita hahmotellaan. Tällaisia tilanteita on erityisesti, kun toimittajat valmistautuvat uutta kautta tai hiljaisempaa vuodenaikaa varten (esim. elo-syyskuussa, tammikuun alussa tai maaliskuussa). Teemat valitaan yhden toimituksen tarpeiden mukaisesti ja tiedevälittäjä auttaa tarpeiden muotoilussa ja kommunikoinnissa tutkijoille.

Tilaisuudessa kolmen-viiden eri alan tutkijat kuvaavat yleistajuisesti viimeisimpiä kuulumisia omalta tutkimuskentältä. Alustuksissaan tutkijat keskittyvät tilaisuuden teeman kannalta kiinnostavimpiin uusiin havaintoihin ja taustoittavat miksi ne ovat tärkeitä ja kiinnostavia sekä akateemisesti että yhteiskunnallisesti.

Alustusten jälkeen keskustelua jatketaan ohjatusti siten, että toimittajat pääsevät kysymään tarkentavia kysymyksiä. Keskustelua voidaan rakentaa World cafe -työskentelyllä, jossa toimittaja keskustelee kerrallaan yhden tai kahden tutkijan kanssa kysyen itseään kiinnostavia kysymyksiä päivän teemasta. Tietyin väliajoin tutkijat vaihtuvat ja toimittaja kertoo lyhyesti uusille tutkijoille mistä on jo keskusteltu ja tämän jälkeen syvennyttään jälleen päivän teemaan. World cafe -työskentelyllä toimittaja saa tietoa kiinnostuksen kohteistaan ja pääsee asettelemaan kysymyksensä siten, että tietoa kertyy saman aiheen eri näkökulmista täydentävästi. Lopuksi keskustelut voivat jatkua esimerkiksi yhteisen lounaan merkeissä.

Ehdotus 2: Reaktiivinen tai ennakoiva pyöreä pöytä nuorille tutkijoille ja toimittajille

Tilaisuus, joka järjestetään yhteiskunnallisen tapahtuman tai keskustelun seurauksena (esimerkkinä uusi hallitusohjelma tai Alfa-PVP tilanne). Lähtökohtana on, että tiedevälittäjä ennakoii tulevaa kehityskulkua tai huomaa nousevan teeman. Pöytää varten tiedevälittäjä keskustelee lyhyesti yhden tutkijan ja toimittajan kanssa, mikä auttaa teeman rajauksessa, kiinnostuksen kartoituksessa ja sopivien osallistujien kontaktoinnissa.

Lähtökohtana on suunnata tilaisuus kyseiseen teemaan erikoistuneille toimittajille ja tutkijoille. Tilaisuuden konsepti voi toimia myös kohdennetusti nuorempien toimittajien ja tutkijoiden kohtaamiselle. Tiedevälittäjä välittää tiedon osallistujista kaikille ja samalla pohjustaa tilaisuuden teeman ja tavoitteen (mitä ajattelemme aiheesta x, miten siitä keskustellaan nyt ja miksi ja mitä haluaisimme tehdä asialle).

Pyöreässä pöydässä ei ole alustuksia, vaan tavoitteena ohjattu asiantuntijakeskustelu, jonka motivaationa toimii tiedonvaihto ajankohtaisesta aiheesta, uuden juttukulman hahmottaminen ja verkostojen muodostaminen. Pöytä voi tarvittaessa jakautua kahteen. Toimittajien motivointi saattaa olla mallin haasteena, joten pöydässä läpikäytävien kysymysten ja osallistuvien tutkijoiden valinnassa pitää olla tarkkana. Varhaisen uravaiheen tutkijoiden ja toimittajien kohtauttamisella voidaan rakentaa tilaisuuteen kiinnostava tulevaisuuteen nojaava näkökulma.

Kaksi toimintamallia kuntien valmistelijoiden/päätäjien ja nuoret tutkijoiden vuorovaikutuksen edistämiseksi

Ehdotus 1: Tutkija-viranhaltija-dialogi päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin tukena

Asiantuntijakeskustelu, joka järjestetään osana kunnan ennakoarviointiprosessia, erityisesti useampaa toimialaa koskeissa teemoissa (esim. hyvinvointi tai ympäristö). Tutkijat eivät tee formaalia arviointia tai tilaustutkimusta kunnalle, vaan lähtökohtana on tuoda esiin mitä tutkimuksen perusteella aiheista tiedetään ja nostaa esiin asioiden keskinäisyyteen liittyviä vaikutuksia. Tavoitteena on monipuolisempi ja syvällisempi tietopohjaa valmistelulle.

Tiedevälittäjä tarkentaa yhdessä kunnan viranhaltijoiden kanssa mitä keskustelulta erityisesti tavoitellaan (esim. mitkä näkökulmat ja seikat kiinnostavat eniten). Tutkijoille lähetetään etukäteismateriaaliksi tiivis versio valmisteilla olevan päätöksen sisällöstä, taustasta ja tavoitteista. Materiaalin tarkoituksena on auttaa tutkijoita orientoitumaan keskusteluun.

Sparrauksen alussa kunta alustaa tilaisuuden tavoitteista ja taustasta. Tämän jälkeen edetään tiedevälittäjän fasilitoimana niin, että tutkijat antavat yleisiä huomioita ennakoarvioinnista, kuten, miltä päätöksessä ehdotettava toimenpide vaikuttavat suhteessa tavoitteisiin. Näin selvitetään lyhyesti mitä osapuolet tietävät ja olettavat päätöksestä ja sen vaikutuksista. Tämän jälkeen siirrytään kohti yksityiskohtaisempaa keskustelua, jossa täydennetään ennakoarvioinnin tietopohjaa. Keskustelu voidaan jäsentää viranhaltijoiden tunnistamien tärkeiden näkökulmien ympärille. Tilaisuudessa esitetyistä huomioista tehdään kooste.

Ehdotus 2: Nuoret tutkijat kuntien tulevaisuusorientaation testajina

Tilaisuus, joka sovitetaan kunnan tulevan valtuustokauden kannalta tärkeään vaiheeseen. Tarkoituksena on sitoa nuorten tutkijoiden asiantuntijuutta osaksi kuntien lyhyemmän tai pitkän aikavälin strategioita ja ohjelmia. Nuorten Tiedeakatemian tiedevälittäjän verkostot, oma-aloitteisuus ja visio ovat mallissa tärkeitä, sillä päätöksentekoa on kyettävä seuraamaan ja esimerkiksi kuntastrategian alustavista aiheista on hahmotettava, miten tutkijat voivat tuoda niihin uutta näkökulmaa. Tällaisen ennakoarvioinnin avulla kunnille voidaan kuvata tutkijoiden kanssa keskustelemisen lisäarvoa selkeästi päätöksenteon lähtökohdista käsin.

Tilaisuuksia voidaan kohdentaa jo olemassa olevien käytäntöjen, kuten strategiaseminaarien tai ohjelmiin liittyvien kuulemismenettelyjen, kylkeen. Toinen mahdollisuus ovat uudet foorumit, joihin valtuutetut ja johto kutsutaan paikalle. Tällöin huomattavana haasteena on osallistujien motivointi. Ylipäänsä keskeistä on riittävän vuoropuhelun mahdollistaminen tutkijoiden ja kunnan valtuutettujen ja johdon välille. Käytännössä tilaisuus voi esimerkiksi alkaa monitieteisen tutkijajoukon lyhyellä alustuksella, jossa esitellään punakynällä merkattuna kolme keskeisintä haastetta esimerkiksi kuntastrategiassa. Alustuksessa esitetään tutkimuspohjaiset tulevaisuuspolut, johon haasteiden mukainen toiminta johtaisi. Alustuksien sisältöjen muotoilussa auttaa tiedevälittäjä. Tämän jälkeen keskustelu voidaan avata esimerkiksi paneelissa tai pienryhmissä erilaisissa ilmiöpöydissä, joissa pureudutaan syvemmin käsittelemään kunnan ja tutkijoiden näkökulmia ja mahdollisia tulevaisuuksia.

LÄHTEET

- Alastalo, M., Kunelius, R. & Muhonen, R. (2014). Evidenssiä eliitille ja kansainvälistä huipputiedettä. Teoksessa Muhonen R. & H-M. Puuska (toim.): *Tutkimuksen kansallinen tehtävä*. 119–149. Tampere: Vastapaino.
- Albæk, E. (2011). The interaction between experts and journalists in news journalism. *Journalism*, 12(3): 335–348. <https://doi.org/10.1177/1464884910392851>
- Amara, N., Ouimet, M., & Landry, R. (2004) New Evidence on instrumental, conceptual, and symbolic utilization of university research in government agencies. *Science Communication*, 26(1): 75–106. <https://doi.org/10.1177/1075547004267491>
- Ashwell, D. J. (2014). The challenges of science journalism: The perspectives of scientists, science communication advisors and journalists from New Zealand. *Public Understanding of Science*, 25(3): 379–393. <https://doi.org/10.1177/0963662514556144>
- Bhatia, R., Pihlajamaa, M., Hyytinen, K., & Jäntti, A. (2025). Capabilities for transformative sustainability management in cities. *Public Management Review*, 27(4): 1179–1203. <https://doi.org/10.1080/14719037.2024.2394955>
- Capano, G. & Malandrino, A. (2022). Mapping the use of knowledge in policymaking: barriers and facilitators from a subjectivist perspective (1990–2020). *Policy Sciences*, 55: 399–428. <https://doi.org/10.1007/s11077-022-09468-0>
- de Jong, S., Smit, J. & van Drooge, L. (2016). Scientists' response to societal impact policies: A policy paradox. *Science and Public Policy* 43(1): 102–114. <https://doi.org/10.1093/scipol/scv023>
- de Jong, S. & Balaban, C. (2022). How universities influence societal impact practices: Academics' sense-making of organizational impact strategies. *Science and Public Policy*, 49: 609–620. <https://doi.org/10.1093/scipol/scac012>
- Eidler, J., Karaulova, M. & Barker, K. (2022). Understanding conceptual impact of scientific knowledge on policy: the role of policymaking conditions. *Minerva*, 60: 209–233. <https://doi.org/10.1007/s11024-022-09459-8>
- Halme, P. (2025). Yliopistojen bonustehtävä: yhteiskunnallinen vuorovaikutus. *Tieteessä tapahtuu*, 1/2025. <https://www.tieteessatapahtuu.fi/numerot/1-2025/yliopistojen-bonustehtava-yhteiskunnallinen-vuorovaikutus>
- Hautamäki, A. & Ståhle, P. (2012). *Ristiriitainen tiedepolitiikkamme*. 2 Helsinki: Gaudeamus.
- Hetemäki, I. & Järvi, U. (2021). Tiede etsii uutta paikkaansa mediassa. *Tieteessä tapahtuu*, 39(5): 1–2. <https://journal.fi/tt/article/view/112045>
- Juhola, S., Huotari, E., Kolehmainen, L., Silfverberg, O. & Korhonen-Kurki, K. (2024). Knowledge brokering at the environmental science-policy interface - examining structure and activity. *Environmental Science and Policy*, 153. <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2024.103672>
- Kalliomäki, H., Ruoppila, S. & Airaksinen, J. (2021). It takes two to tango: examining productive interactions in urban research collaboration. *Research Evaluation*, 30(4): 529–539. <https://doi.org/10.1093/reseval/rvab028>

- Kauppinen, T. (2014). Tutkimustiedon hyödyntäminen päätöksenteossa: esimerkkinä Espoon maahanmuuttajien hyvinvointi- ja terveystutkimus. *Yhteiskuntapolitiikka* 79(5): 575–581. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201501071072>
- Kivistö, J., Kohtamäki, V., Lilja, E., Lyytinen, A., Tirronen, J., Holmberg, K. & Teräsahde, S. (2022). Strategisen tutkimuksen rahoitusinstrumentin arviointi. *Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja*, 60. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-487-3>
- Koivisto, E. (2021). *Kuntatutkimustietoa kotimaisilla kielillä, työtunteja laskematta*. Vastuullinen tiede. Tieteellisten seurain valtuuskunta. <https://vastuullinentiede.fi/fi/ajankohtaista/kuntatutkimustietoa-kotimaisilla-kielilla-tyotunteja-laskematta>
- Kärkkäinen, T. O. (2025). Developing policy capacities for evidence-informed policy making: civil servants' learning perceptions from collaborative research projects. *Evidence & Policy* (published online ahead of print 2025). <https://doi.org/10.1332/17442648Y2025D000000068>
- Lammensalo, L., Kuosmanen, J., Perälä, L., Pykälä, L. & Koivulehto, I. (2025). *The Finnish Science-for-Policy Ecosystem*, Finnish Academy of Science and Letters. https://acadsci.fi/wp-content/uploads/2025/05/Finnish-science-for-policy-ecosystem_Discussion-paper.pdf.
- Lampinen, O. (1992). Tutkimustiedon hyväksikäytön muodot. *Tiedepolitiikka*, 3, 5–8.
- Lazarevic, D., Morkkila, S., Kivimaa, P., Lukkarinen, J. & Toppinen, A. (2024). Municipal experimental policy engagements in the built environment. *Environmental Innovation and Societal Transitions*, 52, <https://doi.org/10.1016/j.eist.2024.100888>
- Lentsch, J. (2010). National academies: Knowledge brokers in pluralist world. *GAIA*, 19(2): 110–113. <https://doi.org/10.14512/gaia.19.2.9>
- Meyer, M. (2010). The rise of the knowledge broker. *Science Communication*, 31(1): 118–127. <https://doi.org/10.1177/1075547009359797>
- Migone, A., Howlett, M. & Howlett, A. (2024). Words not deeds: the weak culture of evidence in the Canadian policy style. *Policy and Society*, 43(4): 479–493. <https://doi.org/10.1093/polsoc/puae026>
- Muhonen, R., Benneworth, P. & Olmos-Penuela, J. (2020). From productive interactions to impact pathways. *Research Evaluation*, 29(1): 34–47. <https://doi.org/10.1093/reseval/rvz003>
- Muhonen, R., Pietilä, M., Pölönen, J. & Kärkkäinen, T. (2025). Tutkimuksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja sen arviointi: Tuloksia tutkijakyselystä. *Tieteellisten seurain valtuuskunnan verkkojulkaisuja* 18. <https://doi.org/10.23847/tsv.1108>
- Mäkinen-Rostedt, K., Hakkarainen, V., Eriksson, M., Andrade, R., Horcea-Milcu, A., Anderson, C. B., van Riper, C. J. & Raymond, C. M. (2023). Engaging diverse experts in the global science-policy interface: Learning experiences from the process of the IPBES Values Assessment. *Environmental Science & Policy*, 147: 215–227. <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2023.06.010>.
- Newman, J., Cherney, A. & Head, B. (2017). Policy capacity and evidence-based policy in the public service. *Public Management Review*, 19(2): 157–174. <https://doi.org/10.1080/14719037.2016.1148191>

- Niemi, M. K., & Pitkänen, V. (2016). Gendered use of experts in the media: Analysis of the gender gap in Finnish news journalism. *Public Understanding of Science*, 26(3): 355–368. <https://doi.org/10.1177/0963662515621470>
- Nowotny, H., Scott, P., & Gibbons, M. (2003). ‘Mode 2’ revisited: the new production of knowledge. *Minerva*, 41: 179–194. <https://www.jstor.org/stable/41821245>
- Nuorten Tiedeakatemia (2020). Miten rakennetaan toimiva tieteen ja päätöksenteon suhde? *Nuorten Tiedeakatemian politiikkasuositus 1/2020*. https://nuortentiedeakatemia.fi/hallinta/wp-content/uploads/2020/08/FINAL_NuortenTiedeakatemia_PolicyBrief_v6.pdf
- OECD (2015). Scientific advice for policy making: the role and responsibility of expert bodies and individual scientists. *OECD Science, Technology and Industry Policy Papers*, 21, OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/5js331jcpwb-en>
- Oliver, K. & Boaz, A. (2019). Transforming evidence for policy and practice: creating space for new conversations. *Palgrave Communications* 5: 60. <https://doi.org/10.1057/s41599-019-0266-1>
- Oliver, K., Hopkins, A., Boaz, A., Guillot-Wright, S. & Cairney, P. (2022). What works to promote research-policy engagement? *Evidence & Policy*, 18(4): 691–713. <https://doi.org/10.1332/174426421X16420918447616>
- Oliver, K., Innvar, S., Lorenc, T., Woodman, J. & Thomas, J. (2014). A systematic review of barriers to and facilitators of the use of evidence by policymakers. *BMC Health Services Research*, 14(2). <https://doi.org/10.1186/1472-6963-14-2>
- Oliver, K., Kothari, A., & Mays, N. (2019). The dark side of coproduction: do the costs outweigh the benefits for health research? *Health Research Policy and Systems*, 17(33). <https://doi.org/10.1186/s12961-019-0432-3>
- Perkmann, M., Salandra, R., Tartari, V., McKelvey, M. & Hughes, A. (2021). Academic engagement: A review of the literature 2011-2019. *Research Policy*, 50(1). <https://doi.org/10.1016/j.respol.2020.104114>.
- Pinheiro, R., Langa, P. V. & Pausits, A. (2015). One and two equals three? The third mission of higher education institutions. *European Journal of Higher Education*, 5(3): 233–249. <https://doi.org/10.1080/21568235.2015.1044552>
- Pohl, C., Rist, S., Zimmermann, A., Fry, P., Gurung, G. S., Schneider, F., Speranza, C. I., Kiteme, B., Boillat, S., Serrano, E., Hadorn, G. H. & Wiesmann, U. (2010). Researchers’ roles in knowledge co-Production: Experience from sustainability research in Kenya, Switzerland, Bolivia And Nepal. *Science and Public Policy*, 37(4): 267–281. <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2007.06.001>
- Raymaekers, P., Migchelbrink, K., Pattyn, V. & De Smedt, P. (2026). Organizational and individual factors of evidence informed policy making in public organizations. *Public Administration Review*. <https://doi.org/10.1111/puar.13946>
- Reich, Z., & Godler, Y. (2014). A Time of Uncertainty: The effects of reporters’ time schedule on their work. *Journalism Studies*, 15(5): 607–618. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2014.882484>
- Salovaara, S., Leinonen, J. & Silén, M. (2021). Tietojärjestelmien avulla kerätyn tiedon hyödyntämisen esteet sosiaalialan organisaatioiden tiedolla johtamisessa. *Finnish Journal of eHealth and eWelfare*, 13(4): 372–384. <https://doi.org/10.23996/fjhw.109930>

- Tirronen, J. (2020). Länsimaisen yliopistolaitoksen historiallinen kehitys. Teoksessa Kohtamäki, V., E. Pekkola & J. Kivistö (toim.): *Korkeakouluhallinto*, 39–71. Helsinki: Gaudeamus.
- Wagner, N., Velander, S., Biber-Freudenberger, L. & Dietz, T. (2023). Effectiveness factors and impacts on policymaking of science-policy interfaces in the environmental sustainability context. *Environmental Science & Policy*, 140, 56-67. <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2022.11.008>
- Weiss, C. (1979). The many meanings of research utilization. *Public Administration Review*, 39(5): 426–431. <https://doi.org/10.2307/3109916>
- Wien, C. (2013). Commentators on daily news or communicators of scholarly achievements? The role of researchers in Danish news media. *Journalism*, 15(4): 427–445. <https://doi.org/10.1177/1464884913490272>
- Wihbey, J. (2017). Journalists' use of knowledge in an online world: Examining reporting habits, sourcing practices and institutional norms. *Journalism Practice*, 11(10): 1267–1282. <https://doi.org/10.1080/17512786.2016.1249004>
- Yliopistolaki (558/2009). <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2009/558>, vierailtu 30.4.2026.

Mariankatu 5 a, 3. krs,
00170 Helsinki
nuortentiedeakatemia.fi
yaf.fi

www.linkedin.com/company/nuorten-tiedeakatemia